

Vastuu hyvinvoinnista YRITYSVASTUURAPORTTI JA VUOSIKERTOMUS 2007

Sisällysluettelo:

Suomen suurin maidonjalostaja	4	8 Valion toiminta ulkomailla	25
Valion perustehtävä	4	8.1 Lähialueilla vauhti päällä	25
Valion arvot	4	8.2 Lisää resursseja innovaatioiden kaupallistamiseen	25
Valio-konsernin visio 2015	4		
Toimitusjohtajan katsaus	5	9 Vastuu henkilöstöstä	27
1 Raportin sisällön esittely	7	9.1 Henkilöstötavoitteet, -periaatteet ja tasa-arvo	27
2 Perustietoja Valiosta	7	9.2 Työpaikkojen kehitys	27
2.1 Suomen suurin maidon jalostaja	7	9.3 Koulutus	27
2.2 Hallinto ja johtamisjärjestelmä	8	9.4 Palkitseminen ja virkistys	27
2.3 Valion strategia	8	9.5 Valion hyvinvointiohjelma	28
2.4 Liiketoiminta-alueet	11	9.6 Työterveyshuolto	28
2.5 Sidosryhmäyhteistyö	12	9.7 Tukipaketti irtisanomistilanteessa	28
2.6 Sponsorointi	13	9.8 Tavoitteena nolla tapaturmaa	28
3 Vastuu hyvinvoinnista	15	10 Ympäristötulokset	31
3.1 Yritysvastuuta ohjaavat periaatteet	15	10.1 Ympäristön huomioiminen ja ympäristötulokset	31
4 Taloudellinen vastuu	15	10.2 Tuotantomäärät ja raaka-aineiden käyttö	31
4.1 Vastuu maidontuotannon jatkuvuudesta	15	10.3 Kemikaalit	31
4.2 Maitotalouden merkitys maakunnissa	15	10.4 Energian kulutus	31
4.3 Liikevaihto kasvoi – teollisuustuotteilla huippuvuosi	16	10.5 Veden kulutus	32
4.4 Suurimmat investoinnit Seinäjoelle ja Venäjälle	16	10.6 Päästöt ilmaan	32
5 Vastuu turvallisista ja laadukkaista tuotteista	18	10.7 Jätehuolto	32
5.1 Laatumaidon tuotanto vaatii taitoa	18	10.8 Jätevedet	32
5.2 Puhdasta maitoa	18	10.9 Merkittävät tuote-, kemikaali-, öljy- ja polttoainevuodot	33
5.3 Vaatimukset tavarantoimittajille	18	10.10 Pakkausmateriaalin käyttö	33
5.4 Valion oma tuoteturvallisuusvalvonta	19	10.11 Pakkaukset kiertoon	33
5.5 Kuluttaja- ja asiantuntijapalvelut keskittyvät verkkoon	20	11 Tuotantoeläinten hyvinvointi	35
5.6 Valio brändiin luotetaan	21	11.1 Suomessa on terve lypsykarja	35
6 Vastuullista tutkimusta – edistyksellistä tuotekehitystä	22	11.2 Miten eläinten hyvinvoinnista huolehditaan	35
7 Tyytyväinen asiakas tavoitteena	23	12 Vastuu maidontuotannosta	37
7.1 Suomi on tärkein markkina	23	HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS	39
7.2 Optimoitu maidon keräily tiloilta	23	Valio Oy:n omistajat	67
7.3 Suomen suurin lämpötilasäädelyjen tuotteiden jakelija	23	Johtokunnat	67
7.4 Toimitusvarmuus lähes 100 %	23	Yritysvastuun yhteyshenkilöitä	68
		Valio-konsernin osoitteita	68

Toimitusjohtajan katsaus 2007

Valion vuosi 2007 sujui suotuisissa merkeissä. Tuotteiston uusiutumisen vauhti parani. Suomen liikevaihdosta 29 % kertyi tuotteista, jotka olivat olleet markkinoilla alle viisi vuotta. Liikevaihto kasvoi 92 miljoonaa euroa. Kasvusta noin puolet oli vientihintojen nousun seurauksena, ja toinen puoli kertyi kotimaan myyntimäärien lisäyksestä sekä valikoiman parantumisesta. Toimitusvarmuus säilyi läpi vuoden hyvänä. Erityisen ilahduttava ja samalla velvoittava tutkimustulos kertoi vuoden loppupuolella Valion olevan kuluttajien mielestä Suomen vastuullisin yritys.

Meijerituotteiden maailmanmarkkina oli poikkeuksellisen vahva. Vaikka Valio kykenikin nostamaan maidon tuottajahintaa vuoden aikana kahdesti, se ei riittänyt kattamaan maataloilla tapahtunutta kustannusten nousua. Kesän jälkeen Suomen maidontuotanto kääntyi huolestuttavan nopeaan laskuun. Tämän kehityksen pysäyttämiseksi on löydettävä uusi tasapaino kuluttajahintojen ja tuotantokustannusten välillä. Maitotilan pitää olla tulevaisuudessa nykyistä kilpailukykyisempi elinkeino ja työpaikka niin työolosuhteiden kuin ansaintamahdollisuuksienkin osalta.

Terveysvaikutteisten ja hyvinvointituotteiden tutkimus- ja kehitystyö oli edelleen Valion tärkeimpiä painopiste-alueita. Vuoden aikana julkaistiin kolme valiolaista väitöskirjaa, joissa osoitettiin maitoproteiinin peptidien vaikutus verisuonten kimmoisuuteen sekä maitohappobakteeri LGG:n (*Gefilus probiootti*) infektioriskiä vähentävä ja helikobakteeria torjuva vaikutus. Lisäksi avattiin LGG:n genomi, mikä auttaa paremmin ymmärtämään tämän maitohappobakteerin vaikutusmekanismeja.

Laktoosittoman maidon menestystarina jatkui: myynti kasvoi Suomessa jo seitsemättä vuotta. Vienti Ruotsiin on saavuttanut jo miljoonan litran kuukausivauhdin. Valion patentoimalla menetelmällä valmistettu laktoositon maito maistuu raikkaalta ja tuoreelta. Kuluttajapalaute oli edelleen poikkeuksellisen kiittävää ja kannustavaa.

Vuoden tulosparrannus oli maitokatteella mitattuna 30 miljoonaa euroa. Kiitos tästä kuuluu niin asiakkaille, maidontuottajille kuin jokaiselle valiolaisellekin. Koko tulosparrannus tilitettiin valiolaisille maitotiloille.

Anna elämän maistua! Kuten laktoosittoman maidon menestys osoittaa, maku on se, joka lopulta ratkaisee.

1 Raportin sisällön esittely

Valio vastuu hyvinvoinnista -yritysvastuuraportti ja vuosikertomus vuodelta 2007, kuvaa Valio Oy:n ja osittain Valio-konsernin toimintaa kyseisenä vuonna YK:n GRI (Global Reporting Initiative) -suositusten mukaisesti taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristönäkökulmasta. Arvioimme raportin sisällön kattavuuden olevan samalla tasolla kuin vuoden 2006 raportissa. Vuoden 2006 raportin vertailun G3-raportointisuositukseen teki tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Vuoden 2006 raportti täytti osittain tason C ja osittain tason B vaatimukset.

Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy on tarkastanut Valion vastuu hyvinvoinnista – yritysvastuuraportti ja vuosikertomus 2007:n hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen.

Yritysvastuuraportissa taloudellista näkökulmaa edustaa luku 4, jossa käsitellään Valion vastuuta menestys-

sekkästä liiketoiminnasta ja maidon tuotannon jatkuvuudesta Suomessa sekä esitellään Valio-konsernin keskeiset tunnusluvut ja yhteiskuntaan tuottamat rahavirrat. Sponsorointi raportoidaan luvussa 2.6. Tilinpäätösosiossa raportoidaan sekä emoyhtiön että konsernin tuloslaskelma ja tase.

Sosiaalista vastuuta käsitellään henkilöstönäkökulmasta luvussa 9. Tuotevastuuta käsitellään luvussa 5, tutkimusvastuuta luvussa 6 ja asiakasvastuuta luvussa 7. Sosiaalista vastuuta Valio kantaa myös tukemalla maidon tuottajien työtä ja edistämällä tuotantoeläinten hyvinvointia. Tätä aihepiiriä käsitellään luvuissa 5.1, 5.2, 11 ja 12.

Valion ympäristövastuu raportoidaan luvussa 10.

Aikaisempina vuosina Valio on julkaissut ympäristöraportit vuosilta 1998 ja 1999 sekä erillisen vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin vuodelta 2003. Vuodesta 2004 lähtien vuosiker-

tomus ja yritysvastuuraportti on yhdistetty yhteen julkaisuun ”Valion vastuu hyvinvoinnista”. Vuoden 2007 raportti julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, ja raportit löytyvät Valion internet-sivuilta www.valio.fi ja www.valio.com.

Raportin kuvamaailma kertoo elämän eri tilanteista, joissa Valion tuotteet ovat läsnä. Kuvien mallit ovat Valion henkilökuntaa ja heidän perheenjäseniään. Kuvituksena on käytetty myös Paola Suhosen suunnittelemaa ”maitokukkaa”.

2 Perustietoja Valiosta

2.1 Suomen suurin maidonjalostaja

Vuonna 1905 perustettu Valio on Suomen suurin maidonjalostaja. Valion liikevaihto vuonna 2007 oli noin 1,7 miljardia euroa, josta noin kolmannes kertyi myynnistä Suomen ulkopuolella. Valio työllisti vuonna 2007 Suomessa ja ulkomailla keskimäärin 4 245 henkilöä. Vuonna 2007 Valio Oy:n omisti 22 maidontuottajaosuuskuntaa, joista 13 oli liikesuhteessa Valioon. Valioryhmän osuuskunnissa oli maidontuottajajäseniä vuoden 2007 lopussa 10 917.

Suomessa sijaitsee 15 Valion tuotantolaitosta, Virossa kaksi ja Belgiassa yksi juustopakkaamo. Ulkomaiset myynti-

yhtiöt toimivat Venäjällä, Ruotsissa, Virossa, Latviassa, Liettuaissa, Belgiassa, USA:ssa ja Kiinassa.

Valio on johtava elintarvikebrändi Suomessa ja markkinajohtaja kaikissa merkittävässä maitotuotesegmenteissä. Valio brändin tunnetuimpia tuotteita ovat maidot ja ruoanvalmistustuotteet sekä alabrändeistä mm. Valio Oltermanni, Valio Oivariini, Valio Mustaleima, Valio Polar, Valio Viola, Valio Gefilus, Valiojogurtti, Valio Aura, Valio laktoositon, Valio Kidius ja Valio Vanilla.

Lähialueillaan Valio toimii vahvasti kuluttajatuotemarkkinassa. Tärkein lähialue markkina on Venäjä. Venäjällä tunnetuimmat brändit ovat Valio voi, Valio Oltermanni ja Viola. Virossa Valio on markkinakakkonen tuoretuotteissa.

Ruotsissa Valio tunnetaan laktoosittomista tuotteista ja hedelmäjuurteista. USAn itärannikolla Valio emmental tunnetaan nimellä Finlandia Cheese, ja se on tuontiemmentalien markkinajohtaja.

Terveysvaikutteisten tuotteiden kehittämisessä Valio on edelläkävijä maailmanlaajuisesti (luku 6). Vuonna 2007 terveysvaikutteisten ja lisäarvotuotteiden konseptointiin, kaupallistamiseen ja lisensiointiin lisättiin voimavaroja perustamalla uusi Innovaatioryhmä (luku 8.2.).

Valion keskimääräinen markkinaosuus meijerituotteissa Suomessa oli noin 56,5 %. Korkein hallinto-oikeus on katsonut Valion olevan Suomessa määräävässä markkina-asemassa nestemaitotuotteissa. Valio noudattaa toiminnassaan kilpailulainsäädäntöä,

muuta lainsäädäntöä, viranomaisvaatimuksia ja kansainvälisiä sopimuksia. Valio vastaanottaa 86 % kaikesta Suomessa tuotetusta maidosta ja myy siitä kilpailuviranomaisten edellyttämällä ehdoilla osan kilpailijoilleen.

Noin 40 % Valion vastaanottamasta maidosta viedään pääasiassa juustoina, voina ja jauheina Suomen ulkopuolelle. Vuonna 2007 jauheiden, voin ja juuston maailmanmarkkinahinnat nousivat voimakkaasti. Myös maitoraaka-aineen hinta ja kuluttajahinnat nousivat. Valio nosti tuottajahintaansa vuonna 2007 kolmella sentillä ja vuoden 2008 alussa kolmella sentillä. Lisäksi vuoden 2007 jälkitili oli 2,5 senttiä/litra, mikä on 0,5 senttiä/litra korkeampi kuin vuonna 2006.

Valio valittiin vuonna 2007 Suomen vastuullisimmaksi yritykseksi Helsingin Sanomien teettämässä ja TNS Gallupin toteuttamassa Vastuunkantaja-tutkimuksessa. Elintarviketeollisuusliiton Tähtituote 2007 -kilpailussa Valio vei voiton viidestä sarjasta kolmessa (luku 5.6.).

2.2 Hallinto ja johtamisjärjestelmä

Valion omistavat maidontuottajaosuuskunnat, joista 13 kuuluu Valio-ryhmään ja on liikesuhteessa Valioon. Kaikkiaan omistajaosuuskuntia on 22. Kaikkien omistajaosuuskuntien edustajat kokoon-tuvat vähintään kerran vuodessa yhtiökokoukseen, joka valitsee Valion hallin-

toneuvoston 23 tuottajajäsentä. Lisäksi Valion henkilöstö valitsee hallintoneuvoston neljä henkilöstön edustajaa.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudetaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä nimeää Valion hallituksen (4-7 jäsentä) jäsenet. Hallintoneuvosto nimeää jäsenet myös kolmeen liiketoiminta-alueiden johtokuntaan, jotka toimivat viestintäkanavana tuottajien ja Valion välillä. Johtokunnissa on myös henkilöstöedustus.

Valion hallituksessa on neljä maidontuottajaa. Aiemmin myös toimitusjohtaja oli hallituksen jäsen, mutta yhtiöjärjestyksestä muutettiin tältä osin keväällä 2007. Hallitus päättää toimitusjohtajan työsuhteesta. Hallituksen tehtävänä on toiminnan tavoitteiden asettaminen ja seuranta.

Elokuussa 2007 Valion toimitusjohtajana aloitti KTM Pekka Laaksonen. Valion organisaatiota muutettiin ryhmit-tämällä toiminnot kolmeksi tulostavaksi liiketoiminta-alueeksi, jotka raportoivat toimitusjohtajalle. Tulostavuukselliset liiketoiminta-alueet ovat:

- Tuoretuotteet ja Kotimaan myynti ja markkinointi
- Juustot, Rasvat ja Teollisuustuotteet
- Ulkomaantoiminnot ja Innovaatiot

Liiketoiminta-alueisiin on organisoitu myös konsernitason toimintoja. Toimitusjohtajalle raportoivat lisäksi Tutkimus ja tuotekehitys, Konserviviestintä ja Konservihallinto, josta 1.4.2008 alkaen irrotetaan omaksi toiminnokseen toimi-

tusjohtajalle raportoiva Talous, rahoitus ja tietohallinto. Liiketoiminta-alueet, niiden tavoitteet ja Valion perusorganisaatio esitellään kohdassa 2.4.

Valion johtamisjärjestelmä kuvaa yhtiön organisaatorakenteen, vastuiden jakautumisen, strategisen tavoitteenasettelun, suunnitteluprosessit, toimintaperiaatteet, palkitsemisen ja kontrollit. Strategisista tavoitteista johdetaan pidemmän ja lyhyemmän aikavälin tavoitteet sekä mittarit.

Valion johtamisjärjestelmä on kuvattu intranetissä olevassa toimintajärjestelmässä, joka sisältää sekä Valion yhteiset että eri liiketoiminta-alueiden ja toimintojen toimintaohjeet. Valion toimintajärjestelmällä on ISO 9001 -sertifikaatti, joka kattaa toiminnan, tuotteiden laadun ja kokonaisvaltaisen toiminnan kehittä-misen ja hallinnan Valio Oy:ssä ja Valio Eesti AS:n Tallinnan ja Laevan toimipai-koissa. ISO 14001 -ympäristösertifikaatti kattaa yrityksen Suomen toiminnan.

2.3 Valion strategia

Valion strategian keskeisiä elementtejä koko 2000-luvun ajan ovat olleet tuot-teiston lisäarvon kehittäminen ja Valion vahvistaminen kuluttajatuotteita valmis-tavana bränditalona huolehtien samalla tuotantorakenteen ja prosessien tehokkuudesta. Strategian painopisteet ja tavoitteet on täsmennetty vuosittain. Valion arvot, perustehtävä ja visio ohjaa-vat strategiaa. Strategian peruselementit esitellään Valion intra- ja internetsivuilla.

VALION OMISTAJA- JA HALLINTORAKENNE

VALIO OY
Valion omistaa 22
meijeriosuuskuntaa (31.12.2007)

YHTIÖKOKOUS

HALLINTONEUVOSTO
27 jäsentä
- 23 jäsenosuuskunnan
maidontuottajaa
- 4 henkilöstön edustajaa

HALLITUS
- 4 maidontuottajaa

JOHTOKUNNAT

à 11-14 jäsentä, joista
- 11-13 maidontuottajaa,
jotka edustavat Valion
hallitusta, hallintoneuvostoa
ja omistajaryhmittymiä
- 1 henkilöstön edustajaa

Valion keskeisin toiminta-alue on Suomi, jossa Valio brändi on arvostetuin elintarvikebrändi. Suomessa markkinoidaan koko tuotteistoa, joka on ensisijaisesti omassa jakelussa.

Toinen tärkeä markkina-alue on Suomen lähialue eli Venäjä, Ruotsi ja Viro. Venäjälle viedään juustoa ja voita koko maahan ja tuoretuotteita lähinnä Pietariin ja Moskovaan. Ruotsissa painopiste on terveys- ja hyvinvointituotteissa. Virossa tavoitteena on kannattava kasvu tuoretuotteissa ja juustoissa. Valiolla on Virossa meijeri ja juustola, jotka käyttävät paikallista raaka-ainetta. Lähialueiden ulkopuolelle Valio vie lähinnä demineralisoituja herajauheita, rasvoja ja juustoa. Juuston tärkeimmät markkinat ovat Belgia ja USA.

Uutena strategisena tavoitteena on kasvattaa hyvinvointi- ja terveystuotteiden liiketoimintaa maailmanlaajuisesti.

Valion visio on olla vuonna 2015 alansa johtava brändi Suomessa ja lähialueilla sekä terveys- ja hyvinvointikonseptien edelläkävijä maailmanlaajuisesti. Vision toteuttamiseen pyritään asettamalla vuosittain strategiset tavoitteet sekä noudattamalla seuraavia liiketoimintaperiaatteita:

- brändiarvon maksimoiminen omaehtoisella tuotteiston kehittämisellä
- riittävän suuri markkinaosuus kullakin kohdemarkkinalla
- tehokas tuotanto- ja toimitusketju sekä parhaat palvelukonseptit
- toiminnan eettisyys ja taloudellisuus.

Valion tavoitteet juontuvat perustehtävästä, valiolaisten maidontuottajien elinkeinon edistämisestä. Tavoitteet on määritetty neljälle osa-alueelle: talous, asiakas ja kuluttaja, tehokkuus/prosessit ja henkilöstö.

Talous

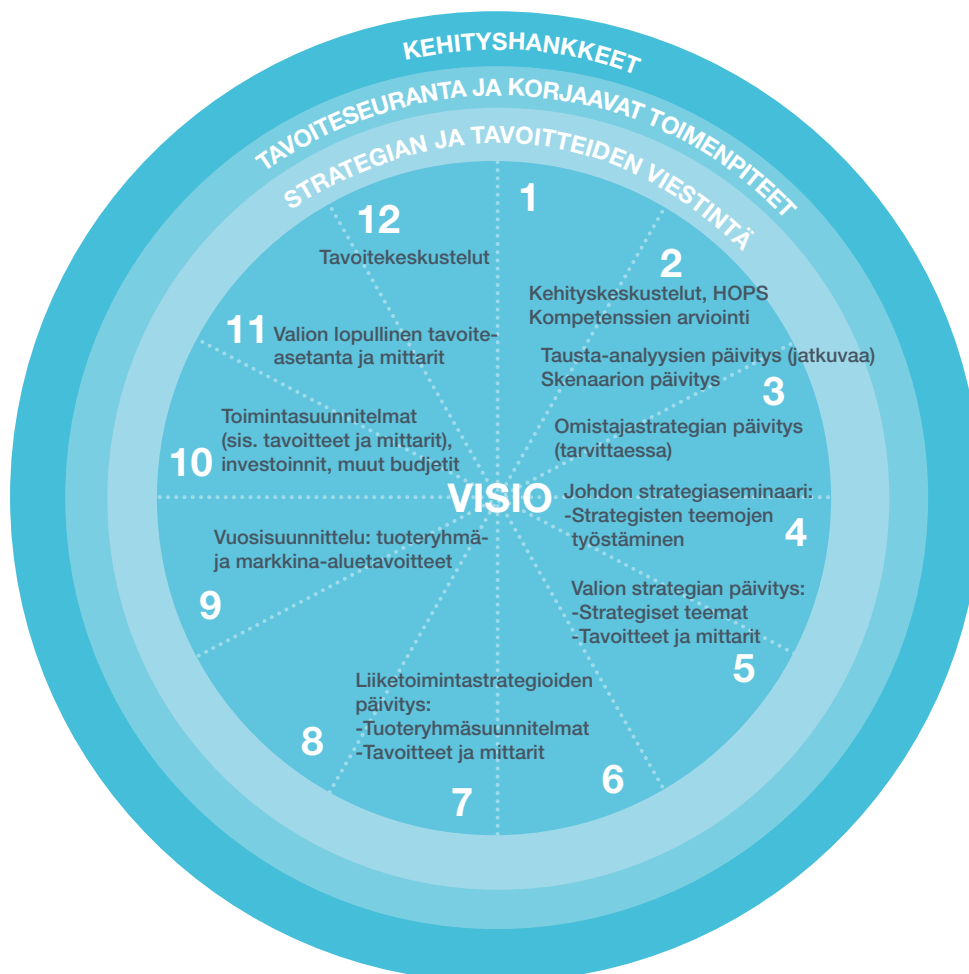
Valio maksaa parhaiden eurooppalaisten meijerien tasoista tuottajahintaa valiolaistille hankintaosuuskunnille.

Onnistumista mitataan käsitteillä maitokate ja maitotuotto.

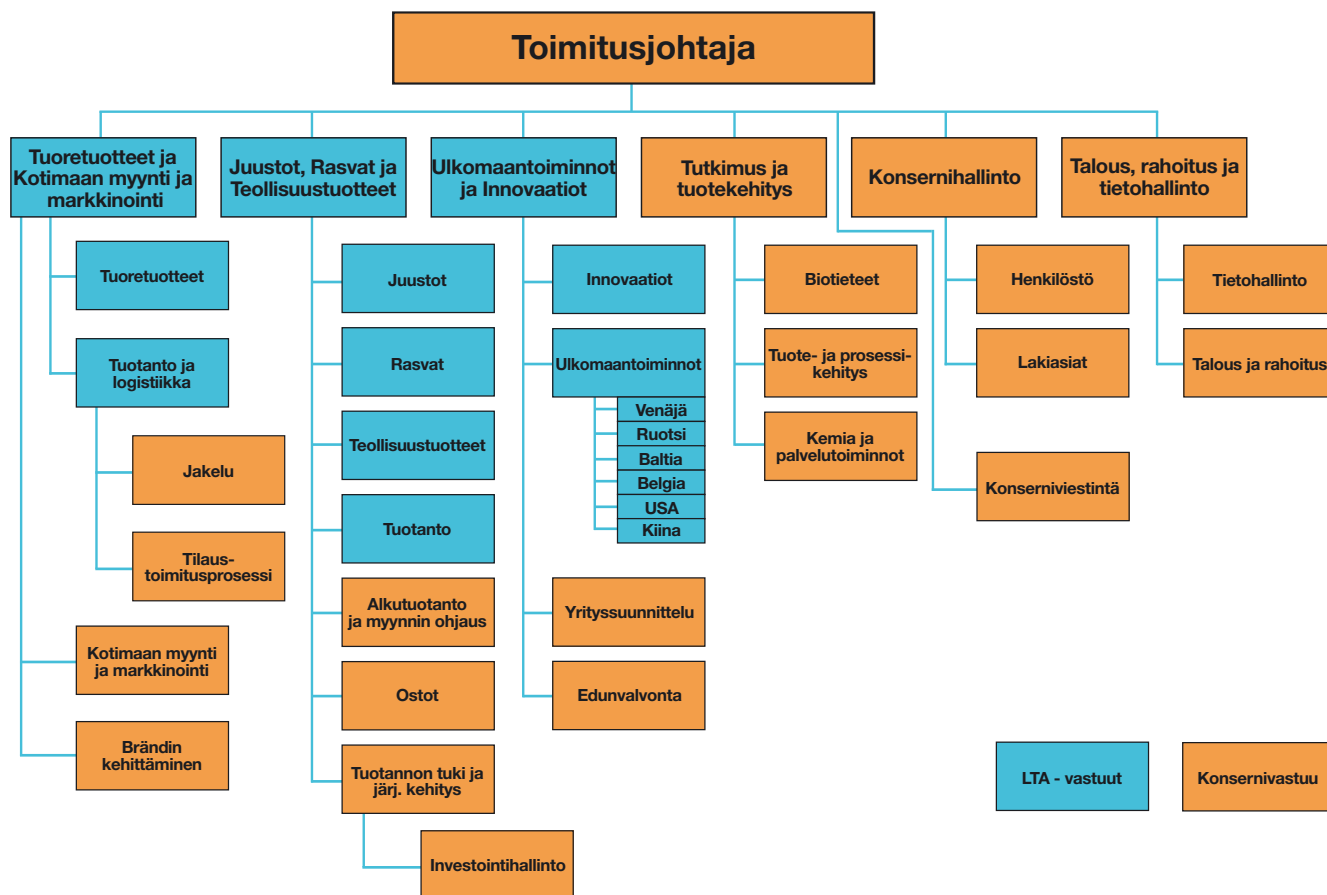
Maitokate = liikevaihto – konsernin kulut (paitsi maidosta maksettu hinta)

Maitotuotto = maitokate – käyttöomaisuuden poistotarve.

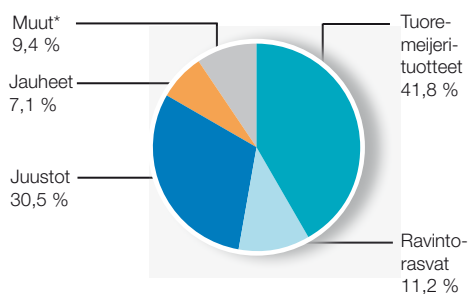
VALIO-KONSERNIN JOHTAMISJÄRJESTELMÄ: VUOSIKELLO

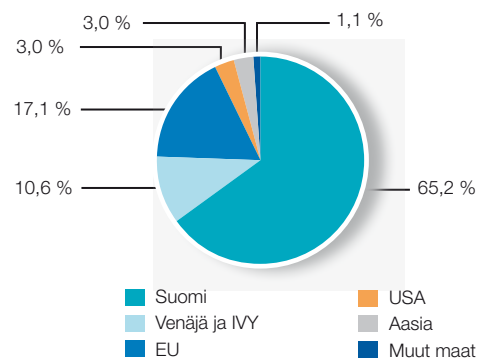
VALION JOHTAMIS- JA RAPORTOINTIVASTUUT
1.4.2008

Valio-konsernin liikevaihdon jakaantuminen tuoteryhmittäin v. 2007 (%)

Valio-konsernin liikevaihdon jakaantuminen alueittain v. 2007 (%)

Asiakas ja kuluttaja

Valio ylläpitää ja vahvistaa hyvää markkina-asemaansa Suomessa ja pyrkii kasvamaan lähialueilla, erityisesti Venäjällä. Toinen tärkeä kasvualue ovat terveys- ja hyvinvointikonseptit ja niiden kaupallistaminen maailmanlaajuisesti.

Tehokkuus/prosessit

Tehokas ja joustava tuotanto- ja toimitusketju sekä toimintatapa. Tehokkuuteen liittyy myös ensi vuosikymmenien tuotantorakenteen suunnittelu huomioiden ottaen mm. EU:n maitopolitiikan vaikutukset maidontuotantoon. Maidontuotannon turvaaminen Suomessa onkin Valion keskeinen tavoite.

Henkilöstö

Motivoitunut ja osaava henkilöstö. Valio haluaa olla jatkossakin hyvä ja vastuullinen työnantaja, joka edistää henkilöstön sitoutumista ja hyvää yrityskulttuuria.

Juustot, Rasvat ja Teollisuustuotteet (JRT)

JRT vastaa Valion juustojen, rasvojen ja teollisuustuotteiden tuloksesta ja tuoter ryhmien kehittämisestä. JRT hoitaa kaikkien Valion tuotteiden viennin ja teollisuusmyynnin sekä maidon hankinnan, ostot ja investoinnit.

Tavoitteet 2008:

- Tuoteryhmien tuloksen parantaminen ja toiminnan kehittäminen markkinälähtöisesti
- Juustojen ja rasvojen markkina-aseman vahvistaminen Suomessa ja viennin kasvu lähialueilla, erityisesti Venäjällä
- Tulevaisuuden tuotantorakenteen suunnittelu
- Joustavan ja tehokkaan tuotanto- ja toimitusketjun sekä toimintatavan kehittäminen
- Maidontuotannon turvaaminen Suomessa

Ulkomaantoiminnot ja Innovaatiot (UTI)

UTI vastaa ulkomaisten tytäryhtiöiden toiminnasta ja Innovaatioryhmän tuloksesta. Innovaatioryhmä hoitaa Valion terveysvaikutteisten tuotteiden konseptoinnin ja kaupallistamisen sekä Valion teknologioiden kaupallistamisen. UTI vastaa konsernin yrityssuunnittelusta ja edunvalvonnasta.

Tavoitteet 2008:

- Markkina-aseman vahvistaminen ja liiketoiminnan kasvu lähialueilla, erityisesti Venäjällä
- Terveys- ja hyvinvointikonseptien kaupallistaminen maailmanlaajuisesti
- Valion strategian toteutuksen tukeminen ja Valion toimintaedellytysten 2015 arvioiminen tuotantorakenne- ja muun suunnittelun pohjaksi
- Uuden liiketoiminnan kehittämisen malli ja hankkeet
- Joustavan ja tehokkaan toimintatavan kehittäminen ja tukeminen.

2.4 Liiketoiminta-alueet

Tuoretuotteet ja Kotimaan myynti ja markkinointi (TKMM)

TKMM vastaa Valion tuoretuotteiden tuloksesta ja tuoteryhmien kehittämisestä. TKMM hoitaa Valion vähittäiskauppa- ja food service -tuotteiden kotimaan myynnin ja markkinoinnin ja kotimaan jakelun sekä brändipolitiikan Suomessa ja ulkomailla.

Tavoitteet 2008:

- Markkina-aseman vahvistaminen kotimaassa
- Asiakaslähtöisten palvelukonseptien kehittäminen
- Brändiarvon kasvattaminen
- Tuoretuotteiden tuloksen parantaminen ja toiminnan kehittäminen markkinälähtöisesti
- Tulevaisuuden tuotantorakenteen suunnittelu
- Joustavan ja tehokkaan tuotanto- ja toimitusketjun sekä toimintatavan kehittäminen

VALION TUOTANTOLAITOKSET 1.1.2008 LIIKETOIMINTA-ALUEITTAIN

Juustot, Rasvat ja Teollisuustuotteet

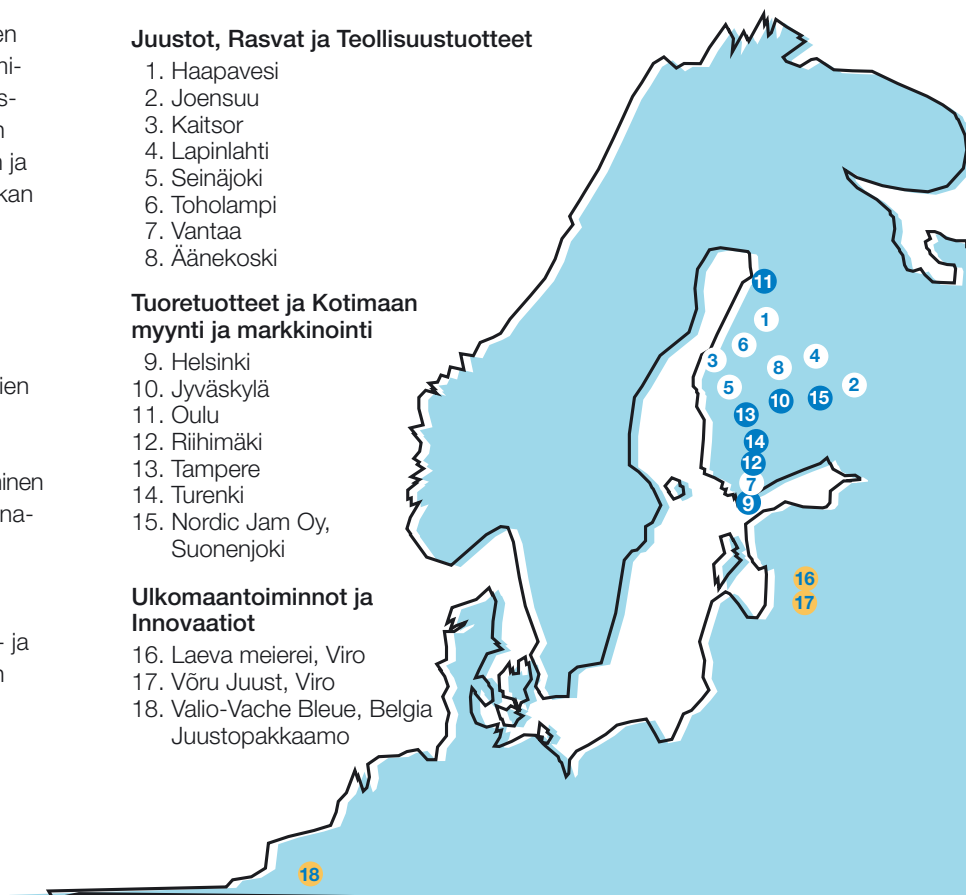
1. Haapavesi
2. Joensuu
3. Kaitsor
4. Lapinlahti
5. Seinäjoki
6. Toholampi
7. Vantaa
8. Äänekoski

Tuoretuotteet ja Kotimaan myynti ja markkinointi

9. Helsinki
10. Jyväskylä
11. Oulu
12. Riihimäki
13. Tampere
14. Turenki
15. Nordic Jam Oy, Suonenjoki

Ulkomaantoiminnot ja Innovaatiot

16. Laeva meierei, Viro
17. Võru Juust, Viro
18. Valio-Vache Bleue, Belgia Juustopakkaamo

2.5 Sidosryhmäyhteistyö

Valion tärkeimmät sidosryhmät ovat asiakkaat, kuluttajat, henkilöstö, Valioryhmän maidontuottajat ja tavarantoimittajat. Oheisessa taulukossa luetellaan Valion sidosryhmät, niiden asettamat odotukset Valiolle sekä yhteydenpidon muodot.

Sidosryhmä	Odotukset	Yhteydenpito
Asiakkaat	Tuotteiden hyvä hinta-laatu-suhde, paras valikoimanhallinta, toimitusvarmuus, parhaat palvelukonseptit, innovatiiviset uutuudet, vastuullinen toiminta	Valiokanava, ruokaohje-esitteet, henkilökohtainen kanssakäyminen, Valssi- ja Ruokavuosi- lehdet, Foods & Functionals, Milk Shake
Kuluttajat	Brändilupauksen pitäminen, tuotteiden hyvä hinta-laatusuhde, hyvänmakuiset ja luotettavat tuotteet, eettinen toiminta	Internet, Kuluttajapalvelu, Valio Kerma -klubi, markkinointiviestintä
Media	Eettinen toiminta, avoimuus, asiantuntijuus	Internet, tiedotteet, tiedotustilaisuudet, henk.koht. kanssakäyminen, viestinnän toimivuuden tutkimukset, Yritysvastuuraportti ja vuosikertomus
Viranomaiset, ministeriöt (Evira, tuotantopaikkakuntien valvontaviranomaiset ja ympäristöviranomaiset, kilpailuviranomaiset, MMM)	Luotettavuus, asiantuntijuus	Säännöllinen yhteydenpito ja lain vaatimat ilmoitukset
Ruoan, ravitsemuksen ja terveyden asiantuntijat (Painonvartijat, Sydänliitto, Ravitsemusterapeutit, Martat, terveydenhoitajat, lääkärit)	Luotettava tutkimustoiminta, lupauksensa lunastavat tuotteet, asiantuntijuus	Asiantuntijakanava, internet, Nutrifocus, yhteydenpito, yhteiset projektit, seminaarit
Tavarantoimittajat ja muut yhteistyökumppanit	Ennakoitava ja luotettava toiminta, alaa kehittävä yhteistyö	Jatkuva yhteydenpito, auditoinnit
Järjestöt (MTK, ETL, EDA, GDP, IDF, Maitohygienialiitto, Huoltovarmuuskeskusten Elintarviketeollisuuspooli, Finfood, Lasten Päivän Säätiö, Maito ja Terveys ry, Eläintautien torjuntayhdistys, ProAgria, kauppakamarit, Suomen Akatemia)	Asiantuntijuus, kumppanuus, luotettavuus, meijerialan edelläkävijyys	Säännölliset kokoontumiset, kannanotot, yhteydenpito
EU (erilaiset hankkeet ja ILSI)	Elintarviketutkimuksen asiantuntijuus	Säännölliset kokoontumiset ja kannanotot
Henkilöstö	Oikeudenmukaisuus, luotettavuus, työsuhteen turvallisuus, työssäkehittymisen mahdollisuus, kilpailukykyiset työehdot, yrityksen hyvämaineisuus	Intranet, henkilöstölehti, Milk Shake, koulutus, henkilöstötutkimus, henkilöstöedustus hallintoneuvostossa, henkilöstön yhteistyöryhmä, luottamusmiesspäivät, Yritysvastuuraportti ja vuosikertomus
Omistajat (Valioryhmän Maidontuottajat)	Hyvä tulos ja hyvä hinta raaka-aidosta, pitkäjänteinen yrityksen kehittäminen, riittävä tiedonkulku	Valma, omistajatiedote, johtokuntatyöskentely, Maito ja Me -lehti, Valio-kokous, Yritysvastuuraportti ja vuosikertomus

Käsitteiden merkitys:

Asiantuntijakanava: terveydenhuollon ja ravitsemuksen asiantuntijoille suunnattu ekstranet; EDA: European Dairy Association, Euroopan meijeriteollisuusyhdistys; Elintarvikepooli: tavoitteena turvata elintarviketeollisuuden toimintakyky myös poikkeusoloissa; ETL: Elintarviketeollisuusliitto; EU: Euroopan unioni; Evira: Elintarviketurvallisuusvirasto; Finfood-Suomen Ruokatieto ry: viestii ruuasta ja elintarvikealasta ja siten edistää suomalaista ruokakulttuuria; Foods & Functionals: englanninkielinen verkkojulkaisu lisenssiasiakkaille; GDP: International Dairy Platform; IDF: International Dairy Federation; ILSI: International Life Science Institute (elintarviketeollisuuden ja tutkimuslaitosten yhteinen järjestö); Maitohygienialiitto: edistää hyvälaatuisen ja turvallisen maidon tuotantoa, jalostusta, kuljetusta sekä kaupan pitämistä; Maito ja Me -lehti: maidontuottajien ammattilehti; Milk Shake: englanninkielinen asiakas- ja henkilöstölehti; MMM: Maa- ja metsätalousministeriö; MTK: Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto; Nutrifocus: tieteellinen tutkimusjulkaisu lääkäreille; ProAgria: paikallisen ja valtakunnallisen maaseutuneuvonnan yhtymä; Ruokavuosi-lehti: suurkeittiöiden asiakaslehti; Valiokanava: Asiakkaiden ekstranet; Valio Kerma -klubi: Valion tuotteiden ja hyvän ruoan ystävien ruokalehti ja -klubi; Valio-kokous: vuosittain järjestettävä Valioryhmän kokous; Valma: valiolaisten maidontuottajien ekstranet; Valssi-lehti: teollisuusasiakkaiden asiakaslehti.

2.6 Sponsorointi

Valio sponsoroii Suomessa ja lähialueilla kohteita, jotka ovat kansainvälisesti kiinnostavia ja kehittävät Valion yritys-kuva innovatiivisemmaksi, iloisemmaksi ja rohkeammaksi. Suomessa Valio on mukana monenlaisissa valtakunnallisissa tapahtumissa yhteistyökumppanina. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa sekä Valion että sen brändien asemaa Suomessa ja edistää Valion tunnettuutta ulkomailla. Yhteistyökohteiden avulla autamme Valion brändistrategian tavoitetta olla Suomen rakastetuin elintarvikebrändi. Valion sponsoroinnin periaatteet löytyvät www.valio.fi / Valio yrityksenä -sivulta.

Vuonna 2007 Valio jatkoi yhteistyötä Suomen alppimaajoukkueiden, taitoluistelijaa Kiira Korven ja Lasten Päivän Säätiön kanssa.

Suomen alppimaajoukkueet ja Kiira Korpi

Valio haluaa tarjota kuluttajille iloa ja elämyksiä erilaisten kilpailujen ja tempausten muodossa toimimalla yhteistyössä alppimaajoukkueiden ja taitoluistelijaa Kiira Korven kanssa. Lisäksi alppimaajoukkue tuo Valiolle näkyvyyttä ympäri maailman muun muassa huippualppihiihtäjien Kalle Palanderin ja Tanja Poutiaisen kautta. Kiira Korpi esiintyy Valio Vanilla brändin keulakuvana.

Alppihiihtäjät ja Kiira osallistuvat Valion tapahtumiin (mm. Farmari-maatalousnäyttely) ja tulevat näkymään erilaisten markkinointitoimenpiteiden yhteydessä.

Lasten Päivän Säätiö

Valio haluaa tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja on siksi yksi Lasten Päivän Säätiön omistaman Linnanmäen huvipuiston päätukijoista. Molempien tavoitteena on tuottaa mielihyvää elämysten ja yhdessäolon kautta. Vuonna 2007 Linnanmäellä näkyivät Valio Kidius brändi ja pääportin viereen perustettu Valion baari. Syksyllä 2007 vietettiin Linnanmäellä Kidius karnevaalia, johon osallistui 4 175 henkilöä Lasten Päivän Säätiön kutsumana tai Valion internet-sivujen kautta ilmoittautuneena. Myös Valion henkilökunnalla oli mahdollisuus osallistua karnevaaliin.

Valion taidemaitosarja jatkui vuonna 2006 Runomaidoilla, joiden tuotto lahjoitettiin vuonna 2007 Lasten Päivän Säätiölle.

Kuva: Kaapo Kamu

Suomen alppimaajoukkue, vas. Sanni Leinonen, Kalle Palander, Marcus Sandell ja Tanja Poutiainen.

3 Vastuu hyvinvoinnista

3.1 Yritysvastuuta ohjaavat periaatteet

Valion yritysvastuu kiteytyy Valion arvoon "Vastuu hyvinvoinnista". Se ohjaa Valion toimintaa ja edellyttää vastuullisuutta liiketoiminnan kaikilla osa-alueilla. Tavoitteena on toimia taloudellisesti kannattavasti, jotta Valioryhmän maidontuottajille voidaan taata riittävä toimeentulo, asiakkaille ja kuluttajille innovatiivisia tuotteita ja hyvä hinta-laatusuhde sekä henkilöstölle kilpailukykyiset palkat ja henkilöstöedut. Vastuullinen toiminta edistää Valion hyvää mainetta ja kiinnostavuutta työpaikkana.

Vastuullista toimintaa täsmentävät toimintaperiaatteet, jotka sisältyvät Valion johtamis- ja toimintajärjestelmään. Toimintaperiaatteet esitellään yhtiön intranetissä.

Toimintaperiaatteet:

- Hyvien tuotantotapojen periaatteet (tuotantolaitoksille)
- Tuoteturvallisuusperiaatteet
- Ympäristöperiaatteet
- Henkilöstöperiaatteet
- Työkykytoiminnan periaatteet
- Aloitetoiminnan periaatteet
- Mainonnan periaatteet (esitellään myös internetissä): totuudellisuus, tasa-arvo, hyvä käytös ja turvallisuus
- Viestintä- ja julkisuusperiaatteet
- Kriisiviestintäohjeet sekä tuote- että muille kriiseille
- Sähköisen viestinnän periaatteet
- Ostotoiminnan periaatteet
- Vastuullisen tuontikaupan periaatteet
- Riskienhallintapolitiikka
- Maidon laatukäsikirja: hyvien tuotantotapojen ohjeet maitotiloille

Maidonhankinnassa yhtäläisyysperiaate

Valio on sitoutunut noudattamaan maidonhankinnassa yhtäläisyysperiaatetta, eli kaikille Valioon liikesuhteessa oleville omistajaosuuskunnille maksetaan samaa maidon hintaa keräilymatkan pituudesta riippumatta. Omistajaosuuskunnat maksavat maidosta edelleen maidontuottajajäsenilleen. Maito kerätään kaikilta Valioryhmän maitotiloilta joka toinen päivä etäisyyksistä riippumatta.

4 Taloudellinen vastuu

4.1 Vastuu maidontuotannon jatkuvuudesta

Valion menestyminen takaa valiolaistille maidontuottajille riittävän toimeentulon, jonka ansiosta maidontuotanto Suomessa on mahdollista. Taloudellinen menestys mahdollistaa myös yrityksen vakaan kehittämisen, työpaikkojen ja henkilöstöetuksien tarjoamisen sekä ympäristöstä huolehtimisen.

Valion taloudellinen tulos muodostuu kilpailuilla kuluttajatuote-, suurkeittiö- ja teollisuustuotemarkkinoilla. Kaksi kolmannesta liikevaihdosta syntyi vuonna 2007 Suomessa ja noin kolmannes liikevaihdosta myynnistä Suomen ulkopuolella. Suomen ulkopuolelle suuntautuvan myynnin kannattavuus vaihtelee paljon teollisuustuotteiden maailmanmarkkinahintojen, EU:n inter-

ventiohintojen, dollarin kurssin ja kuluttajatuotteina myytävän määrän mukaan.

Valion taloudellisen tuloksen muodostuminen eroaa useimmista yrityksistä siten, että menestymistä ei mitata voiton suuruudella vaan liikesuhteessa oleville omistajille maksettavan maidon tuottajahinnalla. Sisäisinä mittareina käytetään maitokatetta* ja maitotuottoa**, jotka määrittävät omistajille maksettavissa olevan kokonaissumman. Valion kirjanpidon tulos vuodelta 2007 esitellään tämän raportin tilinpäätösosiossa.

*Maitokate = liikevaihto - konsernin kulut (paitsi maidosta maksettu hinta).

**Maitotuotto = Maitokate - käyttöomaisuuden poistotarve.

4.2 Maitotalouden merkitys maakunnissa

Maidontuotanto on merkittävä maaseutuelinkeino, ja sen merkitys kasvaa edelleen. Maidontuotannon myyntitulojen osuus maatalouden myyntituloista on 46 %.

Suurin merkitys lypsykarjoilla on Kainuussa ja Lapissa, joissa maito ja lypsykarjatililla tuotettu naudanliha kattavat yli 90 % maatalouden myyntituloista. Maitotulojen osuus on yli 70 % myös Pohjanmaalla, Ylä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Erityisesti näillä alueilla maidontuotanto työllistää välittömästi tai välillisesti merkittävän osan haja-asutusalueiden asukkaista.

4.3 Liikevaihto kasvoi – teollisuustuotteilla huipputuosi

Valio-konsernin liikevaihto kasvoi 6 % vuonna 2007 edelliseen vuoteen verrattuna. Kotimaassa kasvu oli 4 % ja ulkomailla 10 %. Ruotsin, Venäjän ja Viron tytäryhtiöiden liikevaihto kasvoi 17 %. Lisääntyneet myyntituotot tekivät mahdolliseksi nostaa maidosta maksettua hintaa ja näin kompensoida maidon-tuottajien kustannustason nousua.

Maitotuotteiden vientituet poistettiin kesäkuussa 2007. Maailman maitotuetmarkkinoilla kysyntä ylitti tarjonnan. Maitotuotteiden hinnat lähtivät kesästä alkaen voimakkaaseen nousuun, minkä seuraukset Suomen markkinoilla nähtiin vuoden 2008 alussa kuluttajahintojen nousuna.

Valion Teollisuustuotteet-tuoteryhmä tuotti ennätysellisen hyvin vuonna 2007. Teollisuustuotteiden markkinahinnat nousivat jyrkästi etenkin kevään ja kesän kuluessa monien eri tekijöiden yhteisvaikutuksesta saavuttaen huipunsa alkusyksystä 2007.

Hyvän markkinatilanteen ja vakiintuneiden asiakassuhteiden ansiosta niin kotimaassa kuin kansainvälisilläkin markkinoilla Valion teollisuusvoitot, maitojauheet ja Valio Demi herajauheet tuottivat hyvin. Varsinkin syksyllä menestystä rajoitti puute jalostettavasta raaka-aineesta.

Vuoden loppupuolella kansainvälinen markkinatilanne kääntyi selvään laskuun, mutta teollisuustuotteiden hinnat olivat silti vuodenvaihteesta merkittävästi korkeammalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin.

4.4 Suurimmat investoinnit Seinäjoelle ja Venäjälle

Valion suurin investointi Suomessa on Seinäjoen rasvatehtaan uusiminen (reilut 40 miljoonaa euroa). Tuotanto alkaa uudessa tehtaassa vuosien 2008–2009 vaihteessa. Venäjällä alkoi asiakaspalvelukeskuksen ja sulatejuustotehtaan rakentaminen Moskovan lähelle. Vuoden 2008 aikana valmistuva asiakaspalvelukeskus parantaa jakelun sujuvuutta Venäjällä.

Ympäristöinvestoinneista merkittävimmät olivat jauhepölyn suodatinlaitteisto Lapinlahden tehtaaseen ja energian käytön tehostamiseen liittyvät investoinnit. Fortum Lämpö rakentaa Seinäjoen tehtaalle biopolttoainetta energialähteenä käyttävän energialaitoksen, minkä jälkeen neljässä Valion tehtaassa pääenergialähteenä on biopolttoaine.

MAIDON OSUUS MAATILOJEN MYYNTITULOISTA 2006, %

Työ- ja elinkeinokeskus

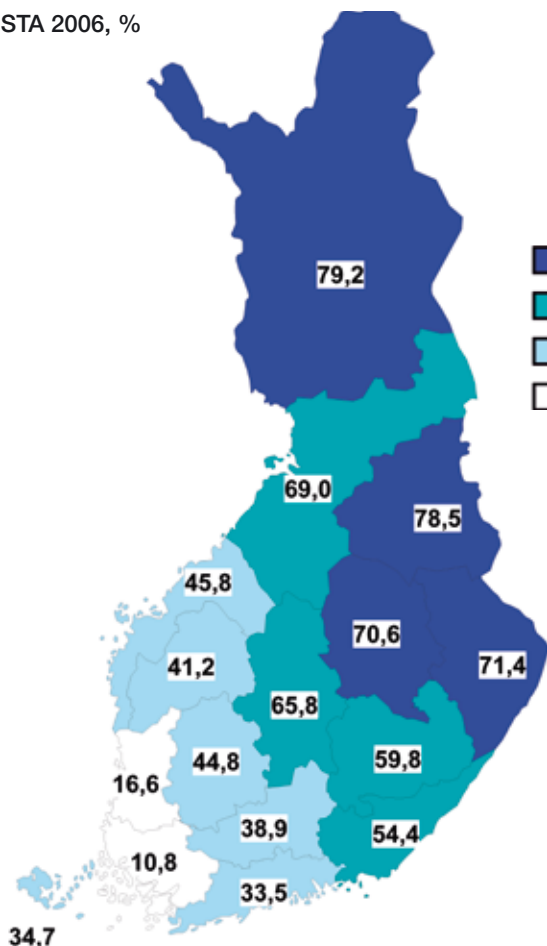
Lappi
Kainuu
Pohjois-Karjala
Pohjois-Savo

Pohjanmaa
Pirkanmaa
Etelä-Pohjanmaa
Häme
Ahvenanmaa
Uusimaa

Pohjois-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Etelä-Savo
Kaakkois-Suomi

Satakunta
Varsinais-Suomi

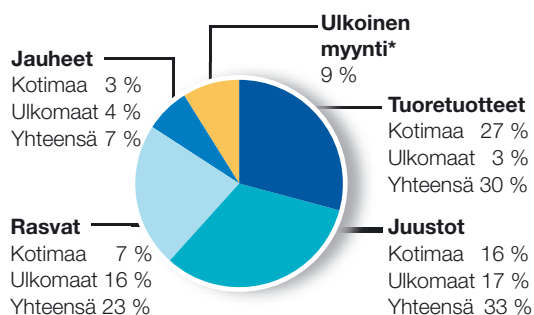
> 70 %
50 - 70 %
20 - 50 %
< 20 %

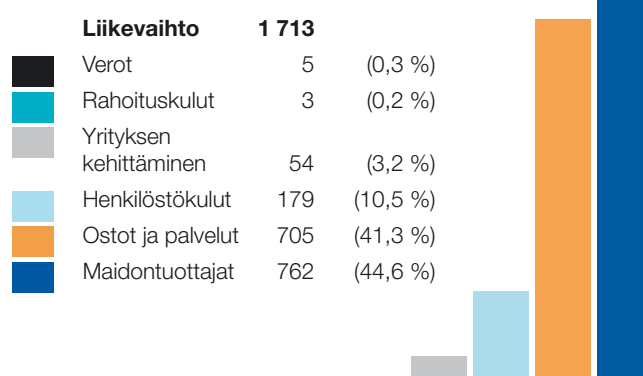
Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy

MAKSUT VALIO OY:N OMISTAJILLE

	2003	2004	2005	2006	2007
Maidosta maksettu hinta (milj. €)	704	692	703	726	753
Maksetut osingot (milj. €)	6	5	4	4	5
Maksetut osakaslainojen korot (milj. €)	3	4	4	4	4

Maidon käyttö päätuoteryhmittäin Suomessa ja ulkomaille myytävissä tuotteissa vuonna 2007

Kotimaan myyntiin menevät tuotteet yht. 61 %
Ulkomaan myyntiin menevät tuotteet yht. 39 %
*Maitoraaka-aineen myynti ulkoisille asiakkaille

RAHAVIRTOJEN JAKAUMA VALIO-KONSERNISSA VUONNA 2007. MILJ. €

VALIO-KONSERNIN KESKEISET TUNNUSLUVUT 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Liikevaihto (milj. €)	1 566	1 582	1 579	1 621	1 713
Taseen loppusumma (milj. €)	733	841	807	817	875
Investoinnit (milj. €)	104	95	47	51	94
Vastaanotettu maitomäärä (milj. l)	1 928	1 989	2 073	2 093	2 056
Liikevaihto / kotimaassa vastaanotettu maitolitra (snt/l)	0,84	0,84	0,81	0,83	0,89

5 Vastuu turvallisuudesta ja laadukkaista tuotteista

5.1 Laatumaidon tuotanto vaatii taitoa

Maitotilojen tehtävä on tuottaa laadukasta ja turvallista maitoraakainetta teollisuuden käyttöön. Maitoa tuotetaan tiloilla Maidon laatukäsikirjassa määritettyjen valiolaisten hyvien tuotantotapaohjeiden sekä laatusopimuksen mukaisesti.

Suomalaiset maitotilat ovat edelleen pääosin perheviljelmiä (keskimääräinen karjakoko 22 lehmää), mutta yksikkökoot kasvavat muiden maatilayritysten tapaan. Laajentunut tuotanto edellyttää maitotilayrittäjältä osaamista yrityksensä johtamisessa ja maidon tuotantoprosessien hallinnassa. Valioryhmän hankinta- osuuskunnat ja Valion alkutuotanto neuvovat ja kouluttavat maidontuottajia. Vuonna 2007 keskeinen koulutusaihe oli tilojen omavalvonta.

Tilakoon kasvu edellyttää investointeja mm. karjaan, navettarakennukseen, lisätyövoimaan ja lypsyautekseen sekä usein joidenkin työvaiheiden ulkoistamista. Automaatti- eli robottilypsy vähentää fyysistä työtä, mutta vaatii entistä tarkempaa tuotannon seurantaa ja hyvien tuotanto-olosuhteiden varmistamista navetassa. Työtä tukee kansallinen "Hyvät toimintatavat automaattilypsyyssä"-hygieniaoheisto. Vuoden lopussa automaattilypsy oli käytössä 241 valiolaistalla tilalla. Määrä on 2,2 % valiolaista maitotiloista, jotka tuottavat 6,4 % Valion vastaanottamista maitolitroista.

Laadunhallinnan kannalta on tärkeää, että ulkopuolinen työvoima perehdytetään tilan toimintatapoihin ja asiat vahvistetaan sopimuksin. Valioryhmän julkaisema omavalvontalomakeisto toimii apuvälineenä tilan ohjeiden laadinnassa.

Valioryhmän maidontuottajista 65 % hyödyntää Valioryhmän Valma-verkko-palvelua laatutyönsä tukena. Vuonna

- Maidon laatuvaatimukset ja laatutyö
- Rehut ja ruokinta
- Eläinten terveys ja hyvinvointi
- Lypsy ja maidon jäähdytys
- Tilaympäristö ja maidon käsittelyolosuhteet

Maidon laatukäsikirja sisältää hyvät tuotantotapaohjeet maitotilalla.

2007 tuli mahdolliseksi tilata Valman kautta maitonäytteen otto haluamalleen maidonkeruupäivälle. Analyysituloksen valmistumisesta maidontuottaja saa halutessaan hälytysviestin matkapuhelimeen tai sähköpostiin.

5.2 Puhdasta maitoa

Valion tuotteiden valmistukseen käytetävän raakamaidon laatu on erinomainen ja sitä seurataan huolellisesti. Maidontuottaja tutkii lehmäkohtaisesti mm. lääkejäämät ja solut ja seuraa tilasäiliössä olevan maidon lämpötilaa. Keräilyauton kuljettaja tarkastaa jokaisella tilalla tilasäiliömaidon lämpötilan, hajun ja ulkonäön ennen kuin pumppaa maidon autoon. Poikkeavaa tai liian lämmintä maitoa ei oteta vastaan. Kuljettaja ottaa myös tilakohtaiset maitonäytteet, joista analysoidaan kaksi kertaa kuukaudessa laatu ja koostumus sekä vähintään kaksi kertaa vuodessa mikrobilääkejäämät.

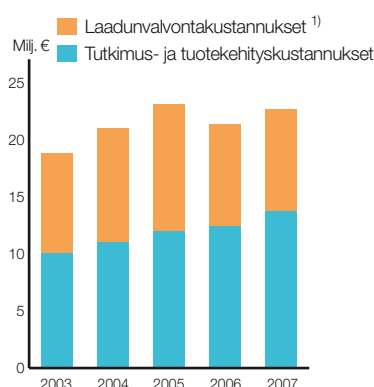
Kuljettaja tekee autossa olevasta maidosta mikrobilääkejäämätestin ennen kuin maito puretaan tuotantolaitoksen maitosiilo. Jokaisen maitoerän lämpötila mitataan ja maidosta otetaan näyte laatu- ja koostumusanalyysijä varten.

Tilamaidon bakteeri- ja solumäärät ovat erittäin alhaiset. Mikrobilääkejäämiä todetaan maidosta todella harvoin. Jos maidosta löytyy lääkejäämiä, sitä ei käytetä elintarvikkeiden valmistukseen. Maito hylätään elintarvikekäytöstä myös, jos se on aistinvaraiselta laadultaan huonoa.

5.3 Vaatimukset tavarantoimittajille

Valion tavarantoimittajilleen asettama tärkein vaatimus on laatu. Tavoitteena on pitkäaikainen yhteistyö, jossa kump-

Valio-konsernin T&K- ja laadunvalvontakustannukset

¹⁾ Sis. tuotannon ja tuottajamaidon laadunvalvontakustannukset

panit sitoutuvat kehittämään omia prosessejaan molempien osapuolten hyödyksi. Tärkeimmille hankittaville tuotteille pyritään valitsemaan kaksi hyväksyttyä toimittajaa. Ehdokasyrityksiltä tiedustellaan, onko heidän käytösään jokin laatustandardi, miten yritys huomioi ympäristön ja eettiset arvot toiminnassaan ja raportoiko yritys yhteiskuntavastuustaan. Nämä auditoinnit kohdistetaan tärkeimpien kriittisten tuotteiden toimittajiin.

Lähtövalaisuudessa Valio edellyttää HACCP*-periaatteiden mukaisen tuoteturvallisuusriskien hallintajärjestelmän niiltä tavarantoimittajilta, joiden tuotteita käytetään sellaisenaan Valion tuotteiden valmistukseen.

Jos samantasoisella tuotteella on kaksi toimittajaa eri maista, Valio asettaa etusijalle toimittajan, jonka maassa tiedetään noudatettavan ILO**':n asetuksia tai jonka olosuhteet ovat muuten vakaat.

*HACCP = Hazard analysis critical control point -suunnitelma on osa omavalvontajärjestelmää. HACCP:n avulla selvitetään tuoteturvallisuuden kannalta kriittiset pisteet tuotannossa ja kohdennetaan valvontaa niihin.

**ILO = Maailman työjärjestö

5.4 Valion oma tuoteturvallisuusvalvonta

Kaikissa Valion tuotantolaitoksissa ja varastoissa on viranomaisen hyväksymä omavalvontasuunnitelma, jonka toteutusta seurataan säännöllisillä tarkastuksilla. Omavalvontasuunnitelmat on laadittu HACCP-periaatteiden mukaisen riskinarvioinnin perusteella. Tuotantolaitosten omavalvontasuunnitelma kattaa koko tuotantoprosessin raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien vastaanotosta valmiiden tuotteiden, tilojen ja prosessilaitteiden valvontaan.

Laitteiden ja valmistuslinjojen puhtaus on tuotteiden hyvän laadun ja säilyvyyden perusedellytys hyvälaatuisen maito- raaka-aineen lisäksi. Pesukeskusten uusiminen tai peruskorjaus on suunnitella tai menossa useassa tuotantolaitoksessa.

Vuonna 2007 selvitettiin tuotantolaitosten käyttöveteen liittyvät mikrobiologiset ja kemialliset riskit. Veden puhtauden varmistamiseksi tuoretuotteiden tuotantolaitoksiin hankitaan UV-laitteet, joilla veden mikrobiologinen laatu varmistetaan myös siinä tilanteessa, että vesilaitoksen toimittama vesi ei täyttäisi laatuvaatimuksia.

Tuotteisiin ei saa päästä vierasesineitä, kuten esimerkiksi pakkausmateriaalin palasia. Pääsyn estämiseksi valmistuslinjoille tehtiin riskinarviointi HACCP-periaatteiden mukaan. Sen perusteella selvisi, mille valmistuslinjoille tarvitaan läpivalaisulaitteet mahdollisten vierasesineiden havaitsemiseksi.

Valion toimipaikkojen omavalvonnan yhteyshenkilöt toimivat myös elintarviketurvallisuuden yhteyshenkilöinä ja huolehtivat HACCP-suunnitelmien ajantasaisuudesta ja arvioinneista.

Kuluttajansuoja ja kriisiviestintä

Valio noudattaa kaikessa toiminnassaan Lakia kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta sekä muuta kuluttajansuojaa säätelevää lainsäädäntöä. Lain mukaan elinkeinonharjoittajan on varmistauduttava siitä, ettei kulutustavarasta aiheudu vaaraa kuluttajan terveydelle tai omaisuudelle sekä annettava markkinoinnissaan kuluttajille ymmärrettävässä muodossa tarvittavat tiedot, jotta he pystyvät arvioimaan tuotteisiin liittyvät vaarat. Mahdollisesta vaarasta on ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle.

Vuoden Tähtituote 2007 kilpailussa
Valio vei voiton kolmessa sarjassa viidestä. Juomasarjassa palkittiin Valio HeVi Shot hedelmä-vihannesvälipalajuomat, jälkiruokasarjassa runsaasti kalsiumia, proteiinia ja kuitua sisältävät rasvattomat Valio ProFeel cottifrutti välipalat ja leivänpäälliset -sarjassa terveellistä rypsiöljyä sisältävä koko perheen Valio Oltermanni rypsi.

Valiossa on ohjeistettu menettely tilanteissa, jossa on syytä epäillä Valion valmistaman tuotteen moitteettomuutta. Ohje auttaa tunnistamaan niin sanotun tuotekriisin, kun tuotteen epäillään tai sen on todettu voivan aiheuttaa kuluttajalle terveysriskin. Tällaisesta riskistä on aina ilmoitettava valvovalle viranomaiselle. Yksityiskohtaiset toimenpiteet kussakin tilanteessa arvioidaan yhdessä viranomaisen kanssa.

5.5 Kuluttaja- ja asiantuntijapalvelut keskittyvät verkkoon

Valio tavoittaa keskeiset sidosryhmänsä entistä enemmän verkkopalvelujen kautta. Palveluja on kohdistettu mm. kuluttajille, asiakkaille, ruoan, ravitsemuksen ja terveydenhuollon asiantuntijoille, henkilöstölle, maidontuottajille ja tiedotusvälineille. Verkon välityksellä

tietoa tarjotaan tasapuolisesti, nopeasti ja ajantasaisesti. Valion internetsivuilla vieraili vuonna 2007 keskimäärin 90 000 eri kävijää kuukaudessa. Valion verkkopalveluissa tulevat lähivuosina korostumaan yhteisöllisyys, mobiiliratkaisut ja uusille kohderyhmille suunnatut palvelut.

Kuluttaja

Valion internetsivulla www.valio.fi on sähköinen keittokirja, josta löytyy yli 4 000 Valion kokeittion testaamaa ruokaohjetta monipuolisine hakuominaisuuksineen. Yli 200 Netti-tv-ohjelmaa opettaa ”kädestä pitäen” miten ruokaohjeen ruoka syntyy. Netti-tv:n käyttäminen on maksutonta ja kaikille avointa.

Valion ruokaohjeet saa halutessaan myös kännykkään. Valio julkaisi Suomen suurimman ruokaohjewidgetin* vuoden 2007 lopussa.

*Valio Keittokirja -widget perustuu WidSets-palveluun, josta voi ladata erilaisia internetpalveluja (= widget) kännykkäänsä. Valion Keittokirjan ruokaohjeet päivittyvät kännykkään automaattisesti samaan tahtiin kuin varsinainen Valion internetsivustokin.

Hyvän ruoan ystävien Valio Kerma-klubi julkaisi vuonna 2007 neljä Valio Kerma -lehteä. Klubilaisille tarjottiin laajaa valikoima klubietuja, mm. ruoanvalmistuskursseja ja seminaareja, tuote-etuja ja uusia palveluja kuten Juhla- ja Ruokaremonttipalvelut sekä kaikille avoimet verkkopankin maksumahdollisuudet. Vuoden lopussa maksaneita klubilaisia oli noin 27 000. Valio Kerma -klubissa julkaistiin myös kaksi keittokirjaa ”Essut esiin, nyt leivotaan” ja ”Anna elämän maistua joululta”.

Valio maitotölkit nostivat esille eri puolilta Suomea kotoisin olevia valiolaista maidontuottajia. Tölkeissä ja nettiosoitteessa www.valio.fi/maito esittäytyi 24 valiolaista maidontuottajaa, heidän tilansa ja tarinat maidon matkasta meijeriin ja tuotteiksi. Kampanjalla Valio muistutti kuluttajia maidontuottajan työn tärkeydestä, osoitti arvostusta maidontuottajille sekä teki heidän työtään näkyväksi. Kampanja sai paljon myönteistä julkisuutta.

Kuluttajapalvelu vastasi ennätysellisesti 38 576 yhteydenottoon vuonna 2007. Ensimmäistä kertaa sähköposti oli puhelinta suositumpi yhteydenottotapa. Toukokuussa 2007 tehdyn Palvelun laatu -tutkimuksen mukaan kuluttajat kokivat palvelun laadun pääasiassa hyväksi.

Asiakkaat

Valiokanava (www.valiokanava.fi) on Valion maksuton verkkopalvelu Valion yritysasiakkaille. Valiokanava on käytettävissä vuorokauden ympäri. Palvelun käyttö edellyttää rekisteröitymistä. Valion yritysasiakkaat voivat rekisteröityä palveluun, jos heillä on asiakasnumero. Rekisteröitymisvaiheessa valitaan toimialan mukainen profiili: HoReCa (= Food service), Vähittäiskauppa tai Teollisuus (leipomo- ja elintarviketeollisuus).

Valiokanavasta löytyy mm. tuotetietoja, alan uutisia, ruokaohjeita ja myynnin yhteystiedot. Lisäksi sivuilta voi tilata Valion esitteitä, lehtiä ja kirjoja ammattilaisille. Sivulla on myös juttuja ajankohtaisista teemoista ja ideoita työn avuksi.

Asiantuntijat

Ruoan, ravitsemuksen ja terveydenhuollon ammattilaisille suunnattu maksuton extranet, Valiokanavan Ravitsemus ja hyvinvointi -palvelu, toimii osoitteessa www.valiokanava.fi. Palveluun on rekisteröitynyt lähes 7 000 asiantuntijaa.

Palvelussa tarjotaan ravitsemukseen, ravitsemustutkimukseen ja terveysvaiutteisiin elintarvikkeisiin liittyvää tietoa sekä neuvontatyössä auttavaa esitysaineistoa. Erityisen mieleisinä pidettiin "Valio Syö hyvin, voi hyvin" sekä "Valio Laktoositon" -neuvontapaketteja. Lisäksi asiantuntijoiden suosiossa olivat Valio Gefilus- ja Valio Laktoositon -verkkokoulut.

Henkilöstön verkkopalvelu on intranet Weeti, maidontuottajien verkkopalvelu on nimeltään Valma ja medialle suunnattu Press room toimii Valion internetsivujen yritysosassa.

5.6 Valio brändiin luotetaan

Valio brändi lupaa edistää täysipainoista elämää luomalla hyvää oloa, iloa ja makunautintoja. Valion tuotteet lunastavat tämän lupauksen hyvällä laadulla, maulla ja terveyttä edistävillä ominaisuuksilla. "Anna elämän maistua" -slogan kiteyttää lupauksen.

Taloustutkimuksen ja Markkinointi ja Mainonta -lehden tekemässä tutkimuksessa kuluttajat valitsivat Valio brändin Suomen 9. arvostetuimmaksi. Kansallisen nuorisotutkimuksen mukaan Valio brändi oli nuorten mielestä toiseksi suosituin brändi. Opiskelijat pitivät Valiota toiseksi eettisimpänä työnantajana.

Hyvää oloa ja makunautintoja

Valio maitotölkki on suomalaisissa ruokapöydissä vahvasti läsnä oleva media. Maalis-huhtikuussa 2007 maitotölkkien avulla annettiin maidontuottajille kasvot: Kerrottiin kuka maitoa tuottaa ja missä maito jalostetaan. Marraskuussa maitotölkkien kierrästä pyrittiin tehostamaan kehittämällä tölkeissä "Älä heitä minua roskeen" ja neuvomalla internetissä tölkkien kierräystä.

Suomen myydyin rasvabrändi Valio Oivariini laajeni: Valio Oivariini Balansia sisältää tärkeitä omega 3- ja omega 6 -rasvahappoja ja sillä on Suomen Sydänliiton Sydänmerkki. Valio Oivariini leivontaan ja kevyempi Valio Oivariini 40 % laajensivat myös valikoimaa.

Valion laktoosittomat tuotteet saivat Suomessa yhdenmukaisen pakkausilmeen. Virossa, Latviassa, Liettuaissa ja Belgiassa tuotiin markkinoille laktoositon maitojuoma Valio Zero Lactose. Laktoosittomat tuotteet ovat menestyneet yli odotusten kaikilla markkinoilla. Suomessa myynti kasvoi vahvasti kilpailun lisääntymisestä huolimatta.

Yhteistyössä kahviasiantuntijoiden kanssa kehitettiin Valio laktoositon kahvimaito. Kahvimaitoon on lisätty proteiinia, joka tuo makuun täyteläisyyttä ja helpottaa vaahtoutuvuutta ja käsittelyä.

Valio Feta muuttui Valio Viola salaattijuustoksi. Feta-sana hävisi Valio pakkauksista lopullisesti lokakuun puolessa välissä, jolloin EU:n siirtymäaika sanan käytölle päättyi. Valio Viola brändi täydentyi täyteläisen kuohkeilla Valio Viola Premium tuorejuustoilla sekä täysin laktoosittomilla tuorejuustoilla.

Vuonna 2008 Valiojogurtti täyttää 40 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi kuluttajat saivat valita kautta aikojen suosituimman Valiojogurtin maun. Uusvanhat Valiojogurtit tulevat markkinoille toukokuussa 2008.

6 Vastuullista tutkimusta – edistyskäsittelyä tuotekehitystä

Tuotteita kansanterveyden edistämiseksi

Valio Tutkimus- ja tuotekehitystoiminto keskittyy tutkimusta siten, että markkinoille voitaisiin tuoda Suomen kansanterveyden yleisimpien ongelmien hoitoa tukevia elintarvikkeita. Valio on kehittänyt mm. Valio Evoluksen verenpaineen hallintaan, Valio ProFeel tuotepöytä ja vähärasvaiset tuotteet painonhallintaan, Valio A+ Express jogurtin edistämään vatsan toimintaa, Valio Gefilus tuotteet vastustuskykyä lisäämään ja uusimpana Valio Gefilus MAX:in, joka vähentää ärtyneen suolen oireilua. Valion terveysvaikutteisia tuotteita ovat lisäksi kolesterolia alentavat Valio Benecol tuotteet.

Vuonna 2007 Suomen markkinoille tuotiin 116 uutuutta, joiden liikevaihto vähittäiskaupassa oli vuoden aikana lähes 50 miljoonaa euroa. Suurin myyntimenestys oli omega-rasvahappoja sisältävä Oivariini Balansia. Alle viisivuotiaiden tuotteiden osuus kotimaan liikevaihdosta kasvoi vuoden aikana 26 %:sta 29 %:iin.

Apua ärtyneen suolen oireiluun

Tutkimustoiminta keskittyy ravitsemus- ja mikrobiologian alaan hyödyntäen parhaita kansainvälisiä verkostoja. Vuonna 2007 dokumentoitiin uuden probioottiyhdistelmän tieteellinen näyttö ja kehitettiin sitä sisältävä Gefilus MAX tuote. Myös jauheiden valmistusprosessia kehitettiin.

Uuden probioottiyhdistelmän (Lactobacillus rhamnosus GG, L.rhamnosus 705, Propionibacterium freudenreichii ssp. shermanii JS, Bifidobacterium lactis Bb12) osoitettiin kliinisissä kokeissa vähentävän ärtyneen suolen oireilua merkittävästi. Gefilus MAX tuli markkinoille vuoden 2008 alussa Suomessa ja Ruotsissa sekä kapselina yhteistyössä kansainvälisen hapateyhteyden kanssa.

Lactobacillus GG:n perimä saatiin selvitettyä. Sen avulla voidaan selvittää mikrobien vaikutusmekanismeja ja optimoida tuotanto-olosuhteita niin, että terveysvaikutukset säilyvät.

Muita tutkimushankkeita:

- Juuston mikrobiologisten prosessien selvitys rakenteen ja maun kehittämiseksi
- Maidon heran todettiin kokeellisessa mallissa toimivan edullisesti painon hallinnassa
- Yhteistyösopimus TEKESin kanssa maitoproteiinien fysiologisten vaikutusten tutkimisesta

Väitöskirjoja:

- Valio Evoluksen sisältämien bioaktiivisten peptidien verenpainetta alentavasta ja verisuonten kimmoisuutta lisäävästä vaikutuksesta (Tiina Jauhiainen)
- LGG®-probiootin* infektiotekniikka vähentävästä vaikutuksesta (Katja Hatakka)
- LGG®-probiootin vaikutuksesta helikobakteerin hoidon yhteydessä (Eveliina Myllyluoma)

*Lactobacillus rhamnosus GG, LGG®, on maailman tutkituin terveysvaikutteinen maitohappobakteeri. LGG®:n vaikutuksista oli vuoden 2008 alkuun mennessä julkaistu 384 tieteellistä artikkelia ja tehty 27 väitöskirjaa. LGG®:tä on Valio Gefilus tuotteissa sekä Gefilus MAX tuotteissa.

Valmistus- ja havaintomenetelmiä kehitettiin

Laktoosintoleranssi oli tänäkin vuonna keveyden lisäksi myyntivaltti. Valion laktoosittoman maitojuoman myynti kasvoi edelleen voimakkaasti kilpailijoiden toimenpiteistä huolimatta. Valmistukseen liittyvät Valion patentit estävät identtisen tuotteen valmistuksen. Laktoosittoman maitojuoman valmistusprosessia virtaviivaistettiin, jotta kasvavaan myyntiin pystytään vastaamaan.

Hapanmaitotuotteiden rakenteen säätöön kehitettiin uusia menetelmiä, joita ollaan ottamassa käyttöön. Elintarvikkeenäytteiden aistinvarainen havainnointi linkitettiin laitteilla todennettaviin kemiallisiin eroihin, mikä auttaa hallitsemaan aromia ja makuvirheitä tuotekehityksessä. Vuonna 2007 Valio jätti 6 uutta patenttihakemusta.

Kansainvälinen vaikuttaminen

Valion T&K järjesti Venäjällä ravitsemusasiantuntijoille ja tutkijoille viisi kongressia ja seminaaria keväällä 2007. Valion koordinoima EU-hanke 'GutImpact' järjesti Suomessa Haikossa kongressin, johon osallistui 100 asiantuntijaa ympäri maailmaa. T&K toimi aktiivisesti myös EU:n 'Food for Life' -strategian teossa. Ensimmäinen kansainvälinen Valio Generalia -seminaari Tartossa käsitteli laktoosi-intoleranssia ja probioottien terveysvaikutuksia. Tytärtyhtiöille ja lisensiointiasiakkaille järjestettiin Innovaatiotori.

7 Tyytyväinen asiakas tavoitteena

7.1 Suomi on tärkein markkina

Valio kokonaisu-myynni Suomessa vuonna 2007 oli 1 027 miljoonaa euroa. Vähittäiskaupan osuus oli 78 %, food service -myynnin 16 % ja teollisuusmyynnin 6 %. Perusarvo "Vastuu hyvinvoinnista" merkitsee kotimaan myynnissä luottamuksellisen asiakasyhteistyön kehittämistä, tuoteryhmäosaamista sekä asiakastytytyvyydestä vastaamista.

Valio haluaa olla asiakkaidensa johtava tavarantoimittaja ja luotettava yhteistyökumppani, joka kehittää aktiivisesti ja pitkäjänteisesti liikesuhdetta ja toimintatapoja molemminpuoliseksi hyödyksi. Tavoitteena on yhdessä asiakkaiden kanssa kasvattaa kannattavasti myyntiä ja huomioida asiakkaiden tarpeet heidän liikeideoidensa toteuttamiseksi.

Yhteistyössä asiakkaiden kanssa Valio hakee aktiivisesti uusia toimintamalleja ja -tapoja, jotta lopullista tuotteen kuluttajaa palveltaisiin entistä paremmin eri myyntikanavissa. Parempaan palveluun pyritään tuntemalla syvällisemmin kuluttajien ostokäyttäytymisen ja tarjoamalla heidän tarpeisiinsa sopivaa tuotevalikoimaa. Tilaus-toimitusketjua kehittämällä taataan tuotteiden hyllysaatavuus.

7.2 Optimoitu maidon keräily tiloilta

Maidon keräilyn tiloilta hoitavat alihankintana kuljetusliikkeet. Keräilyn suunnittelu ja ohjaus on keskitetty Valioon, jolloin reitit voidaan suunnitella optimallisiksi ja tehokkaiksi. Autojen käyttöaste oli vuonna 2007 keskimäärin 20,1 tuntia vuorokaudessa. Keruuautoilla ajettiin yhteensä 26,1 miljoonaa kilometriä, mikä on noin 3 % pienempi määrä verrattuna edelliseen vuoteen. Keskimääräinen suorite oli 228 000 km / auto. Vuoden lopussa autoja oli yhteensä 113 kappaletta, joilla maitoa kuljetettiin kaikkiaan 1 914 miljoonaa litraa.

7.3 Valio on Suomen suurin lämpötilasäädelyjen tuotteiden jakelija

Valio on elintarviketeollisuuden lämpötilasäädelyjen tuotteiden jakelun edelläkävijä ja kehittäjä. Vuosittain Valio jakelee lähes puolet Suomen lämpötilasäädelyistä elintarvikkeista, mikä on noin 850 miljoonaa kiloa. Valion jakelussa on myös liha-, leipomo- ja jäätelöteollisuuden tuotteita. Aukoton kylmäketju edistää tuotteiden säilyvyyttä ja takaa maukkaat ja turvalliset elintarvikkeet kuluttajalle.

Vuonna 2007 Valion tuotantolaitosten välillä ajettiin 2,9 miljoonaa kilometriä ja niillä siirrettiin 250 miljoonaa litraa erilaisia puolivalmisteita. Valion jakeluautoit ajoivat 26 miljoonaa kilometriä ja kuljettivat noin 770 miljoonaa kiloa Valion tuotteita ja noin 80 miljoonaa kiloa muiden elintarvikevalmistajien tuotteita.

Valion jakelun hoitavat yksityiset liikennöitsijät, mutta jakelun suunnittelusta ja ohjauksesta vastaa Valio.

7.4 Toimitusvarmuus lähes 100 %

Valion luotettavuutta tavarantoimittajana mitataan parhaiten toimitusvarmuudella. Vuonna 2007 toimitusvarmuus ylitti 99 % lähes kaikkina kuukausina. Erityisesti keskityttiin juhlapyhien piikkiin hallintaan. Toimitusvarmuuden parantuminen on koko toimitusketjun saumattoman yhteistyön tulosta, alkaen asiakkaan kanssa laadituista menekkiarvioista päättyen tuotteiden toimittamiseen.

Vuoden 2008 alussa myyntiin tullut Valio Gefilus MAX tehojuoma sisältää neljän probiootin yhdistelmän, jonka on kliinisessä tutkimuksessa osoitettu vähentävän stressivatsan oireilua kolmella neljästä koehenkilöstä. Stressivatsan ikävää oireilusta kärsii arvioiden mukaan joka viides länsimainen aikuinen. Lisäksi Valio Gefilus MAX vahvistaa luonnollista vastustuskykyä kuten muutkin Valio Gefilus tuotteet.

8 Valion toiminta ulkomailla

8.1 Lähialueilla vauhti päällä

Kaikkien lähialueilla sijaitsevien tytäryhtiöiden vuosi oli menestyskäs. Myynti kasvoi sekä Venäjällä, Baltiassa että Ruotsissa. Maailmanmarkkinatilanne heijastui loppuvuonna myös ulkomaisten tytäryhtiöiden toimintaan siten, että kysyntään ei pystytty täysimääräisesti vastaamaan. Maitotuotteiden hinnat nousivat sekä Venäjällä että Virossa. Näkymät vuodelle 2008 ovat kaikissa lähialueiden tytäryhtiöissä valoisat. Lisäarvotuotteiden määrää tuotevalikoimassa pyritään edelleen lisäämään.

Venäjä

Venäjän myynti kasvoi noin 15 % tuoterhyhmästä riippuen. Juustojen ja rasvojen markkinaosuus kasvoi uusien tuotteiden avulla. Markkinoille tuotiin Oltermannin pienet palat ja FIN voi. Erityisesti Pietarin alueella lisättiin tuoretuotteiden myyntiä, ja myynnin laajentaminen uusien jakelijoiden kautta Pietarin ja Moskovan ulkopuolelle onnistui hyvin. Myynnin alueellinen laajentaminen jatkuu vuonna 2008 ja sitä helpottaa Moskovan asiakaspalvelukeskuksen valmistuminen.

Baltia

Baltiassa myynti kasvoi noin 25 % edelliseen vuoteen verrattuna. Virossa Valio myy laajaa tuotevalikoimaa ja on markkinakakonen tuoretuotteissa. Latviassa ja Liettuaissa toimitaan lähinnä terveystuotteilla ja lisäarvotuotteilla. Valio vahvisti asemaansa sekä tuoretuotteissa että juustoissa erityisesti Viron markkinoilla.

Kummassakin tuoteryhmässä lisäarvotuotteiden osuus kasvoi. Vuoden suurin lanseeraus oli laktoosittoman maitojuoman, Zero Lactose, tulo markkinoille Virossa, Latviassa ja Liettuaissa.

Ruotsi

Ruotsissa myynti kasvoi noin 15 % ennätyskäselle tasolle. Valio on laktoosittomien tuotteiden selkeä markkinajohdaja. Toinen merkittävä tuoteryhmä ovat hedelmäjuogurtit. Loppuvuonna Valio Sverige lanseerasi CottiFrutti välipalan, jonka myynti lähti erinomaisesti käyntiin. Toimitusvarmuus parani ja organisaatiota kehitettiin vastaamaan ketjumaisesti toimivien asiakkaiden tarpeita.

Belgia

Valio Vache-Bleuen myynti kasvoi 6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yhtiö hioi tuotevalikoimaansa ja paransi kulurakennettaan merkittävästi. Merkittävin tuotelanseeraus oli Zero Lactose konsepti ja tuotevalikoima.

USA

Finlandia Cheesen myyntimäärät pysyivät edellisen vuoden tasolla, mutta tuotevalikoiman rakenne parani. Finlandia Cheese saavutti tulostavoitteensa heikosta dollarin kurssista huolimatta. Finlandia Cheese tutkii mahdollisuuksia kaupallistaa Valion innovatiivisia tuotekonsepteja Yhdysvaltain markkinoilla.

Kiina

Kiinan teollisuustuotemarkkinoilla Valio saavutti ennätyskäselle liikevaihdon sekä määrissä että arvossa mitattuna. Menes-

tykseen vaikutti teollisuustuotteiden kysynnän korkeasuhdanne Valion vakiintuneen aseman ohella. Teollisuusjauheiden lisäksi myös teollisuusvoin myynti kasvoi. Kiinan edustusto muuttuu vuoden 2008 aikana tytäryhtiöksi, Valio Shanghai Ltd:ksi. Tavoitteena on tuoda markkinoille uusia tuotteita ja kaupallistaa Valion patentoimaa teknologiaa yhteistyökumppanien kautta.

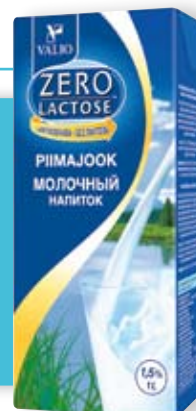
8.2 Lisää resursseja innovaatioiden kaupallistamiseen

Ulkomaantoiminnot ja Innovaatiot -liiketoiminta-alueeseen kuuluvan uuden Innovaatioryhmän päätehtävä on kaupallistaa terveysvaikutteisia ja teknologisia innovaatioita sekä Suomessa että kansainvälisillä markkinoilla. Kehitettävän tuotteen kaupallistamismahdollisuudet arvioidaan aina Suomen lisäksi Valion omien tytäryhtiöiden markkinoilla sekä Valion yhteistyökumppaneiden kautta maailmanlaajuisesti.

Innovaatioryhmä toimii etenkin T&K:n ja markkinoinnin tavoitteiden yhdistäjänä sekä osaamisen välittäjänä. Innovaatioryhmä yhdistää Valiossa uudella tavalla tieteellisen tutkimuksen, markkinoinnin sekä lisenssi- ja teknologiamyynnin ammattilaiset samaan tiimiin. Tavoitteena on muodostaa terveysvaikutteisten tuotteiden ja konseptien osaamiskeskus Valiolle.

Ryhmä seuraa myös terveellisyteen liittyviä kansainvälisiä tutkimus- ja kuluttajatrendejä sekä kilpailija- ja markkinatietoa.

Valio on laktoosittomien tuoremaidotuotteiden edelläkävijä Suomessa ja Ruotsissa. Vuonna 2007 Valion laktoosittomat maitojuomat tuotiin markkinoille myös Belgiassa, Virossa, Latviassa ja Liettuaissa nimellä Zero Lactose. Valio Zero Lactose konsepti lanseerataan myös Venäjälle. Valion laktoosittomat tuotteet valmistetaan patentoidulla menetelmällä, jolloin tuotteissa säilyy tuoreen maidon raikas maku. Valion laktoosittomat tuotteet ovat menestyneet odotuksia paremmin jokaisella markkinalla.

9 Vastuu henkilöstöstä

9.1 Henkilöstötavoitteet, -periaatteet ja tasa-arvo

Valion henkilöstötavoitteet pysyivät ennallaan vuonna 2007: yhteisten päämäärien ja tavoitteiden ymmärtäminen lisääntyy, toiminta on nopeaa ja joustavaa, toimintatavat ovat yksinkertaisia ja keskustelukulttuuri on avoin.

Valion henkilöstöperiaatteet ovat tasa-arvoisuus, oikeudenmukaisuus, avoimuus, vastuun kantaminen, keskinäinen luottamus ja kunnioitus.

Henkilöstöperiaatteiden ja tavoitteiden toteutumista seurataan yhteistyöryhmässä ja luottamusmiespäivillä. Yhteistyöryhmä edustaa Valiossa yhteistoimintalain mukaista pysyvää neuvottelukuntaa. Ryhmässä on kolme työntekijöiden edustajaa (SEL), yksi erikoiskoulutettujen (MVL), yksi toimihenkilöiden (TU) ja yksi ylempien toimihenkilöiden edustaja sekä kolme työnantajan edustajaa.

Sukupuolten ja henkilöstöryhmien välinen palkkatasa-arvo toteutuu Valiossa yleistä tasoa paremmin. Valiossa käytetään työehtosopimusten mukaisia palkkataulukkoja samoissa tehtävissä toimiville sekä tehtävän- ja pätevyysarvioitiin perustuvaa Hay-palkkausjärjestelmää ylemmillä toimihenkilöillä. Miesten määrä on suurempi johto-, esimies-, erityisasiantuntija ja kunnossapitotehtävissä. Vastaavasti naisia on enemmän muun muassa laboratoriotöissä. Tämän rakenteen johdosta naisen euro Valiossa on 94 senttiä.

9.2 Työpaikkojen kehitys

Vuoden 2007 lopussa Valio-konsernissa oli 4 237 työntekijää. Suomessa työskenteli vuoden 2007 lopussa 3 456 työntekijää. Vuoden 2007 keskimääräinen henkilöstömäärä oli konsernissa 4 245 ja emoyhtiössä 3 412 työntekijää. Keskimääräiseen henkilökuntaan lasketaan kuukausittain vakinaisessa ja määräaikaisessa työsuhteessa olevat henkilöt,

mutta ei pitkäaikaispoissaolevia. Osa-aikaiset työsuhteet muutetaan kokoaikaisiksi osa-aikaisuusprosentin mukaan.

Avautuvat työpaikat tulevat yrityksen sisäiseen hakuun. Ulkoisen työpaikkailmoittelun tarve kasvoi. Syynä oli mm. hienoinen työpaikkojen määrän lisääntyminen elokuussa toteutetun organisaatiomuutoksen ja toiminnallisten linjausten yhteydessä. Lisäksi tarvetta kasvatti kunnossapitotoiminnan omaan haltuun ottaminen sekä eläköitymiset.

Valiolaisia on kannustettu hakeutumaan sisäiseen tehtäväkiertoon. Tehtäväkierto olikin aktiivista koko vuoden aikana. Suuri osa avautuvista tehtävistä oli vain sisäisessä haussa ja niihin valittiin sisäinen hakija. Monet saivat myös mahdollisuuden määräaikaiseen tehtävävaihtoon ottamalla vastaan sijaisuuden.

Vuonna 2006 käynnistetty Trainee-ohjelma vastavalmistuneille akateemisesti koulutetuille henkilöille päättyi vuoden 2007–2008 vaihteessa. Kaikki viisi trainee-ohjelmassa aloittanutta nuorta sijoituivat Valion tarjoamiin työtehtäviin tammikuussa 2008.

Valio edisti meijeriammattien tunnettuutta rahoittamalla MilkWorks-projektia. Internetissä www.milkworks.fi esitteli meijeriammattia ja maidontuotantoon liittyvää tietoa.

9.3 Koulutus

Vuonna 2007 Valion välittömät koulutuskustannukset olivat 1,12 miljoonaa euroa eli keskimäärin 329 euroa henkilöä kohti. Valion koulutusohjelmat suunnitellaan yhteistyössä johdon, henkilöstön ja eri asiantuntijoiden kanssa. Ohjelmilla on kiinteä yhteys paitsi strategian tavoitteisiin myös työkykyä ylläpitävään toimintaan ja työssä jaksamiseen.

Koulutuksen ja oppimisen kohdealueita kartoitetaan muun muassa Terve Organisaatio -henkilöstökyselyn avulla, jolloin oppimisohjelmat perustuvat todellisiin tarpeisiin. Valiolaisille laaditaan kehityskeskustelun yhteydessä henkilökohtainen

tai tiimikohtainen oppimissuunnitelma. Ammatillisen aikuiskoulutuksen tutkinto-perusteisia koulutuksia on lisätty huomattavasti käsittäen sekä meijeritoimintaan että johtamiseen liittyvää koulutusta.

Tuotantolaitokset ovat tarjonneet työssäoppimis- ja harjoittelupaikkoja erityisesti Hämeen ammatti-instituutin ja ammattikorkeakoulun meijerialan opiskelijoille. Meijerialan opettajilla on ollut mahdollisuus tutustua työelämään Valion tuotantolaitoksissa. Valio on osallistunut meijerialan tutkintotoimikunnan työskentelyyn.

9.4 Palkitseminen ja virkistys

Vuoden 2007 tehdyn työajan palkkasumma oli noin 95 miljoonaa euroa. Valiossa on otettu vuonna 2002 käyttöön koko henkilöstöä koskeva bonusjärjestelmä – ”ohjaava palkitseminen”. Bonusta maksetaan Valion kokonaistuloksen ja eri toimintojen omien saavutettujen tavoitteiden perusteella.

Tuloksen ja tavoitteiden toteutumisen perusteella maksettu bonus:

2003.....	1,2 miljoonaa euroa
2004.....	0,75 miljoonaa euroa
2005.....	3,0 miljoonaa euroa
2006.....	4,8 miljoonaa euroa
2007.....	5,3 miljoonaa euroa

Vuosittain määritellyn budjetin puitteissa toimipaikoilla on mahdollisuus tukea harrastuskerhojen toimintaa. Vuonna 2007 harrastusbudjetti oli 90 euroa henkilöä kohti.

Työntekijöitä palkitaan pitkästä urasta Valiossa. Kymmenen vuoden välein henkilö saa palkkion, jonka suuruus kasvaa sen mukaan, mitä pitempi ura on takana. Osan palkkiosta voi vaihtaa vapaa-ajaksi. Vuonna 2007 kaikkiaan 16 työntekijällä tuli täyteen 40 vuotta ja 62 työntekijällä 30 vuotta Valioryhmän palveluksessa.

9.5 Valion hyvinvointiohjelma

Valion hyvinvointiohjelman ”Terveenä huomennakin” tavoitteena on edistää henkilöstön hyvinvointia ja sitä kautta työtyytyväisyyttä, motivaatiota työhön ja kykyä uudistua muuttuvassa ympäristössä. Johto määrittelee toiminnan vuosittaiset painopistealueet.

Suomessa, Virossa ja Venäjällä on toteutettu ”Terve Organisaatio” -henkilöstökysely vuosittain toiminnan suunnittelun pohjaksi. Organisaatiomuutoksen takia vuoden 2007 kysely siirrettiin toteutettavaksi vuonna 2008.

Vuoden 2007 Valion TYKY- tavoitteeksi valittiin avoimen keskustelukulttuurin edistäminen. Palautteen antoa ja varhaista puheeksi ottamista edistettiin ”Sykettä – varhainen puheeksi otto ja palautteen anto” -valmennuksen avulla. Valmennukseen osallistui 240 valiolaista esimiestä.

Tupakoinnin lopettamisen tukemista jatkettiin teemalla ”kohti savuttomuutta”.

Valion Seinäjoen tehtaan tuoretuote-osasto osallistuu elokuussa 2007 käynnistyneeseen Helsingin yliopiston koordinoimaan tutkimus- ja kehityshankkeeseen, Elintarvikealan tuottavuustalkoot. Hankkeeseen osallistuu yhteensä yli 30 000 henkilöä kahdeksasta yrityksestä. Tavoitteena on selvittää sairauspoissaolojen syitä, kehittää käytännön työkaluja työn sujuvuuden lisäämiseksi ja edistää työhyvinvointia.

9.6 Työterveyshuolto

Kaikille valiolaistille on järjestetty työterveyshuolto ja yleislääkäritasoinen sairaanhoito joko omalla työterveysasemalla, yksityisellä lääkäriasemalla, Työterveys ry:n työterveysasemalla tai terveyskeskuksessa.

Työterveyshuolto tekee lakisääteiset terveystarkastukset erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä. Vajaakuntotaisia työntekijöitä seurataan ja ohjataan kuntoutukseen tarpeen mukaan. Ikäryhmätarkastukset järjestetään 30–50-vuotiaille viiden vuoden välein ja sen jälkeen kolmen vuoden välein työkyvyn ylläpitämiseksi ja terveyden edistämiseksi.

Vuonna 2007 työkykyä Valiossa edistettiin muun muassa järjestämällä työnäkötarkastuksia ja jatkettiin tupakasta vieroitushanketta.

9.7 Tukipaketti irtisanomis-tilanteissa

Valio tarjoaa irtisanomis-tilanteessa henkilölle tukipaketin. Tukipakettiin sisältyy sekä taloudellista että henkistä tukea. Vuonna 2007 tukipakettia jouduttiin käyttämään vain muutamassa työsuhteen päättymistilanteessa.

9.8 Tavoitteena nolla tapaturmaa

Valion turvallisuustavoite oli ”nolla tapaturmaa” ja painopistealueina olivat turvallisuusasenteen parantaminen sekä kaatumis- ja liukastumistapaturmien vähentäminen.

Turvallisuusasenteen parantaminen on pitkäjänteistä työtä, jonka tavoitteena on saada jokainen henkilö toimimaan omassa työssään turvallisesti. Kaatumis- ja liukastumistapaturmien vähentämiseksi Valio osallistui Työterveyslaitoksen tutkimusprojektiin ”Liukkauden torjunta elintarvikealalla” ja aloitti toimipaikoilla liikkumistapaturmiin liittyvät katselmoinnit.

Valio Oy:ssä tapahtui vuonna 2007 yhteensä 347 tapaturmaa tai ammattitautia, mikä on 3,3 % enemmän kuin vuonna 2006. Tapaturmista työmatkalla sattui 41 tapaus ja ammattitautia oli 13. Työpaikalla sattuneiden tapaturmien taajuus oli 48,1 kpl miljoonaa työtuntia kohti. Valiolla kirjataan tapaturmiksi kaikki tapaukset, joista seuraa työstä poissaoloa tai hoitokustannuksia. Kuolemaan johtaneita tapaturmia ei ollut.

Eniten tapaturmia aiheutui kaatumisesta ja kompastumisesta, joiden osuus tapaturmien määrästä oli 22 % ja tapaturmista johtuvista poissaoloista 46 %. Yksi kaatumistapaturma johti yli vuoden poissaoloon. Toiseksi eniten tapaturmia aiheutui esineisiin satuttamisesta, joiden osuus oli myös 22 % ja poissaolojen määrästä 16 %. Kolmanneksi suurin tapaturmaryhmä oli yliuomittuminen ja -rasittuminen 19 %:n osuudella tapahtumista ja 9 %:n osuudella poissaoloista.

Kaikki tapaturmat, läheltä piti- ja vaaratilanneilmoitukset kirjataan ja tutkitaan. Työturvallisuusriskien arvioinnit on tehty kaikilla työpaikoilla ja ne päivitetään työympäristön muuttuessa. Tätä edellyttämme myös toimipaikoilla toimivilta yhteistyökumppaneilta.

Lähes jokaisella tuotannossa, varastois- ja kunnossapidossa toimivalla henkilöllä on työturvallisuuskortti.

Valio Oy Turvallisuuden toimintaperiaatteet ovat:

- Kaikki tapaturmat ja onnettomuudet voidaan torjua ennakolta
- Turvallisuus tukee tuotteiden ja toiminnan korkeaa laatua
- Turvallisuus on terveyttä ja hyvinvointia
- Turvallisuus on yhteinen asia

VALIO OY:N HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ SUOMESSA

Henkilöstön määrä paikkakunnittain 31.12.2007 (sisältää myös osa- ja määräaikaiset)

Haapavesi	145	Lappeenranta	24	Toholampi	64
Helsinki, Meijeritie 3	212	Mikkeli	1	Turenki	87
Helsinki, Meijeritie 4	134	Nastola	3	Turku	13
Helsinki, Meijeritie 6	365	Oulu	309	Vantaa (Tikkurila)	13
Joensuu	165	Porkkala	1	Vantaa (Vaara)	209
Jyväskylä	276	Riihimäki	437	Äänekoski	67
Kaitsor	50	Rovaniemi	2	Ulkomailla komennuksella	7
Kajaani	2	Seinäjoki	333		
Kouvola	3	Sotkamo	2	Yhteensä	3 362
Lapinlahti	233	Tampere	205	(Konserni)	3 456

HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS VALIO OY (EMOYHTIÖ) 2007

Henkilöstö, määrällinen	2003	2004	2005	2006	2007
Henkilöstö, keskimäärin	3 962	3 870	3 586	3 422	3 412
Henkilöstö, tilanne 31.12.	3 770	3 497	3 308	3 314	3 362
Kokonaistyöaika tunteina	6 635 593	6 543 976	5 996 830	6 070 096	6 046 168
- ylityötunnit	168 157	163 859	119 937	89 384	86 541
- sairaus- ja tapaturmatunnit	314 988	322 432	285 348	300 872	302 828
Ylityöprosentti kokonaistyöajasta	2,5 %	2,5 %	2,0 %	1,5 %	1,4 %
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot prosentteina kokonaistyöajasta	4,7 %	4,9 %	4,8 %	4,7 %	5,0 %
Tehdyn työajan palkat, 1 000 €	98 723	100 937	97 492	95 897	100 031
Sosiaalipalkat ja muut välilliset lakisääteiset työvoimakustannukset + lisäeläkevakuutusmaksu	52,0 %	108,0 %	50,0 %	53,8 %	51,3%
Henkilöstö, laadullinen	2003	2004	2005	2006	2007
Keski-ikä	39,8	39	40	39,8	40
Miehet/Naiset - %-jakauma	47/53	50/50	50/50	51/49	51,5/48,5
Palveluksessaoloaika	13,6	13	12,5	12	12
Eläkekustannukset, 1 000 €	16 700	71 143	14 717	15 570	16 107
Henkilöstöinvestoinnit	2003	2004	2005	2006	2007
Työterveyshuolto, 1 000 € (arvio)	703	683	678	692	695
- € / keskimäärin henkilö	174	176	189	202	204
Välittömät koulutuskustannukset, 1 000 €	1 673	1 234	1 042	934	1 122
- € / keskimäärin henkilö	422	319	291	273	329
Vapaaehtoiset sosiaalikulut, 1 000 €	2 540	2 383	2 766	2 145	1 811
- € /keskimäärin henkilö	641	616	771	627	531

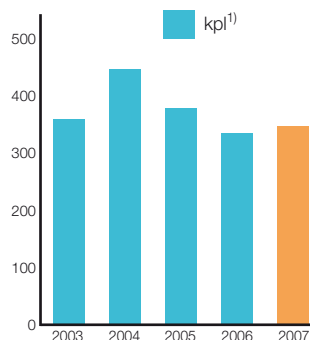
Työntekijöiden profiili v. 2007

Vakinaiset	2 794
Osa-aikaiset	158
Määräaikaiset	410
Yhteensä	3 362

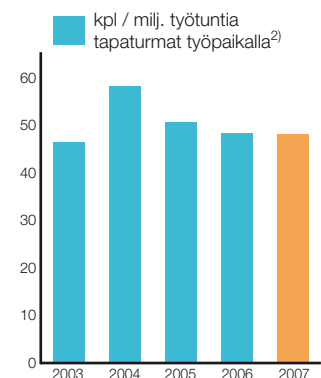
Työntekijöiden vaihtuvuus v. 2007

Alkaneet/muuttuneet työsuhteet	937
Päätyneet työsuhteet	818
(sis. kausityöntekijät)	

Tapaturmat Valio Oy

Tapaturmataajuus Valio Oy

¹⁾ Sisältää kaikki tapaturmat ja ammattitaudit

²⁾ Ei sisällä työmatkatapaturmia ja ammattitautitapauksia

Lähde: Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö

10 Ympäristötulokset

10.1 Ympäristön huomioiminen ja ympäristötulokset

Vastuu ympäristöstä ja tuotantoeläinten hyvinvoinnista kuuluu Valion perusarvoihin. Ympäristöpolitiikassaan Valio on sitoutunut hankkimaan ympäristövaikutuksia vähentävää tekniikkaa, käyttämään raaka-aineita ja energiaa tehokkaasti sekä suosimaan uudelleen käytettäviä, kierrätettäviä tai energiahyötykäyttöön soveltuvia pakkauksia. Valio on myös sitoutunut kansainvälisen kauppakamarin ICC:n Elinkeinoelämän peruskirjaan kestävä kehityksen aikaansaamiseksi. Raportoidut luvut kattavat Valion kotimaan toiminnot.

Valiolla on ollut kotimaan toiminnot kattava ISO 14 001 -standardin mukainen ympäristösertifikaatti vuodesta 2000 alkaen ja sertifikaatti on edellisen kerran hyväksytty uudelleen 18.5.2006. Ympäristöjärjestelmän toimivuutta arvioidaan jatkuvasti ulkoisilla ja sisäisillä tarkastuksilla. Valion ympäristötavoitteet on asetettu vastaanotettuun maitomäärään suhteutetulle jätevesikuormitukselle, jäteveden määrälle, energian kulutukselle ja pakkausmateriaalin kulutukselle. Asetettuihin tavoitteisiin tähtäävät hallintaohjelmat on laadittu kattamaan vuodet 2006–2008.

Ympäristönsuojelulain perusteella 13 Valion toimipaikalla on oltava ympäristölupa, ja tarvittavat luvat on myönnetty.

Valion tuotantolaitokset sijaitsevat teollisuusalueiksi kaavoitetuilla alueilla, joilla ei ole merkittäviä luontoarvoja. Valion Toholammin tehtaan lauhde- ja jäähdytysvesiä lasketaan ympäristöluvan perusteella Natura-alueeksi luokiteltuun vesistöön.

Toimipaikat järjestävät henkilökunnalleen ympäristökoulutusta tarpeen mukaan. Vuonna 2007 ympäristökoulutusta annettiin 1 073 henkilötyötuntia eli keskimäärin 0,3 tuntia työntekijää kohden.

10.2 Tuotantomäärät ja raaka-aineiden käyttö

Vuoden 2007 aikana Valion tuotantolaitokset vastaanottivat raakamaitoa 1 832 miljoonaa litraa. Lisäksi tuotannossa käytettiin kaikkiaan 23 853 tonnia erilaisia hilloja, soseita ja tiivisteitä sekä 16 125 tonnia muita apu- ja raaka-aineita kuten suolaa, sokeria ja kasviöljyjä. Vuoden aikana valmistettiin yhteensä 998 miljoonaa kiloa maitotuotteita ja mehuja.

Luumumaitoa Valio vastaanotti 26,8 miljoonaa litraa ja luomutuotteita valmistettiin yhteensä 12,3 miljoonaa kiloa (10 % enemmän kuin vuonna 2006). Eniten valmistettiin luomumaitoa ja luomutuoretuotteita. Niiden lisäksi jalostettiin luomuedamjuustoa ja luomumaitojauhetta. Luomusopimustuottajia Valiorhymässä oli vuoden 2007 lopussa 118 kpl (5 kpl vähemmän kuin vuonna 2006).

10.3 Kemikaalit

Kemikaaleja käytetään putkistojen ja laitteistojen pesuissa sekä niiden desinfiointissa. Keskeisimmistä pesukemikaaleista 50-prosenttista natriumhydroksidia käytettiin 5 100 tonnia ja 60-prosenttista typpihappoa 2 500 tonnia. Jauhetehaiden prosesseissa käytettiin lisäksi 3 300 tonnia 33-prosenttista suolahappoa. Lisäksi käytetään erilaisia seospesuaineita ja desinfektioaineina käytetään pieniä määriä vetyperoksidi- ja peretikkahappopohjaisia aineita.

Kemikaalien käyttömäärissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia verrattuna aiempiin vuosiin. Pesuissa ja jauhetehaiden tuotannossa käytettävien happojen ja emästen ympäristövaikutukset kohdistuvat jäteveden puhdistamoiden toimintaan. Normaalitytilanteessa hapot ja emäkset neutraloivat toisensa luonnollisesti tai jätevedet neutraloidaan ennen puhdistusprosessia. Poikkeustilanteiden liian happamat tai emäksiset jätevedet voivat häiritä puhdistamon toimintaa.

Toimipaikkojen kylmälaitoksissa on kaikkiaan 168 tonnia ammoniakkia. Ammoniakki on ihmisille myrkyllinen ja vesieliöstölle vaarallinen aine, jota kuitenkin käytetään laajasti suurissa kylmälaitoksissa.

Valion laitoksista kymmenellä vaarallisten kemikaalien varastointi on asetuksen perusteella laajamittaista eli ne ovat Turvatekniikan keskuksen valvonnan alaisia. Neljällä vaarallisten kemikaalien käsittely on asetuksen perusteella vähäistä eli niiden valvonnasta vastaa paikallinen pelastusviranomais. Viranomaisten vuonna 2007 tekemissä tarkastuksissa ei havaittu merkittäviä puutteita.

10.4 Energian kulutus

Meijeriprosessit käyttävät energiaa höyryn ja sähkön muodossa. Vuonna 2007 energian kokonaiskulutus oli 687 GWh, mikä on sama määrä kuin edellisenä vuonna.

Sähköä tarvitaan pääsääntöisesti prosessilaitteistojen käyttöön ja jäähdytykseen. Sähkön osuus energiankulutuksesta vuonna 2007 oli 30,5 %. Edellisvuoteen verrattuna sähkön kulutus väheni 1,7 GWh. Kaikkiaan sähköä käytettiin 209 GWh.

Lämpöenergiaa tarvitaan paljon jauhe- ja jauhemaitojen tuotteen kuivauksessa, tuotteiden lämpökäsittelyissä, pesuissa sekä kiinteistöjen lämmityksessä. Lämpöenergiaa käytettiin vuonna 2007 yhteensä 478 GWh, missä on lisäystä edelliseen vuoteen 2 GWh. Valion toimipaikkojen kattilalaitokset on siirretty ulkopuolisten yhtiöiden hoidettaviksi. Vuoden 2007 helmikuussa Äänekosken toimipaikka alkoi käyttää energialähteenään uusiutuvilla polttoaineilla tuotettua kaukolämpöä.

10.5 Veden kulutus

Meijereillä on kaksi runsaasti vettä kuluttavaa käyttökohdetta: jäähdytys ja pesut. Vuonna 2007 Valio käytti vettä prosessivirtojen jäähdytykseen 4,8 miljoonaa m³. Vesi on pääosin pintavettä, joka palautetaan takaisin vesistöön.

Maito on herkästi pilaantuva raaka-aine, ja tuotantohygieniaa ylläpidetään pesuilla. Talousvettä käytettiin 4,9 miljoonaa m³ vuonna 2007. Valion laitoksista yksitoista käytti kunnallista vesijohtovettä, kaksi käytti kokonaan tai osittain omaa kaivoa ja yksi omaa kaivoa sekä pintavesilaitosta. Kunnallisten vesilaitosten vettä käytettiin 4,7 miljoonaa m³ ja omien vesilaitosten vettä 0,2 miljoonaa m³. Omien vesilaitosten veden käyttö väheni merkittävästi vuonna 2007, kun kahden kaivon havaittiin pilaantuneen.

Veden kulutus väheni edelliseen vuoteen verrattuna 4,4 % Turengin ja Haapaveden toimipaikoilla tehdyistä vedensäästötoimenpiteistä johtuen. Veden kulutusta pyritään vähentämään suosimalla panospesujen sijaan vettä ja kemikaaleja säästäviä kiertopesuja, optimoimalla prosessilaitteistojen kiertopesuja ja kierrättämällä käyttökelpoista vettä. Vuonna 2007 keräilyvettä käytettiin 0,9 miljoonaa m³.

10.6 Päästöt ilmaan

Energian tuotannosta aiheutuu päästöjä ilmaan. Päästöjen laatu ja määrä riippuvat energian tuotantoon käytettävästä polttoaineesta.

Lämpöenergian valmistukseen käytetään lämpötehoksi laskettuna eniten turvetta (40 %), raskasta polttoöljyä (31 %) ja maakaasua (18 %). Edelliseen vuoteen verrattuna raskaan polttoöljyn käyttö väheni ja turpeen käyttö lisääntyi. Uusiutuvilla polttoaineilla kuten hakkeella tydytettiin 10 % lämpöenergian tarpeesta. Valion tuotantolaitoksista Lapinlahden ja Seinäjoen kattilalaitokset kuuluvat Kioton ilmastopöytäkirjan mukaisen päästökaupan piiriin. Sähkön Valio ostaa vapailta markkinoilta.

Vuoden 2007 lopussa Valion laitoksilla oli kylmälaitteissaan kaikkiaan 65 kiloa ilmakehän otsonikerrokselle haitallisia CFC-aineita. Käytössä olevat laitteet

ovat vähitellen poistumassa käytöstä.

Otsonikerrokselle vähemmän haitallisia HCFC-aineita ja niiden seoksia oli Valion kylmälaitteissa 2 524 kiloa. HCFC-ainesten käyttö huolloissa on sallittua vuoteen 2015 saakka ja viime vuonna niiden täytös Valiolla oli 455 kiloa. Otsonikerrokselle vähiten haitallisia HFC-aineita ja niiden seoksia laitteistoissa oli 1 340 kiloa, ja laitteistojen täytös oli 233 kiloa.

Fossiilisten polttoaineiden ja turpeen poltosta syntyneet lämpöenergian tuotannon hiilidioksidipäästöt olivat 152 000 tonnia, typen oksidipäästöt 365 tonnia, rikkidioksidipäästöt 437 tonnia ja hiukaspäästöt 19 tonnia.

10.7 Jätehuolto

Valion jätehuolto perustuu jätteiden lajitteluun. Vuonna 2007 uudelleenkäyttöön ohjattiin 868 tonnia jätteistä, jotka olivat pääosin aaltopahvilaatikoita, puulavoja ja metallitynnyreitä. Kierrätykseen ohjautui 1 526 tonnia materiaalia, josta suurin osa oli aaltopahvia. Lisäksi merkittävä määrä metalliromua ja nestepakkauskartonkia kierrätetään. Biojätettä kertyi 833 tonnia.

Vuonna 2007 kaatopaikalle päätyi sekajätettä 1 012 tonnia. Määrä oli edelliseen vuoteen verrattuna laskussa. Lisäksi hiekanerotuskaivojen lietteitä kertyi 1075 tonnia ja rakennusjätettä 146 tonnia. Kaatopaikkajätteen määrää on saatu vähennettyä jätteiden lajittelua tehostamalla ja ohjaamalla yhä enemmän jätettä energiatehokkeeksi. Energiatehokkuutta kerättiin 1 245 tonnia vuonna 2007. Kaiken kaikkiaan Valion jätehuollon lävitse mennyt materiaali virtasi 6 644 tonnia eli samalla tasolla kuin vuonna 2006.

Valion Haapaveden tehtaalla tavattiin syyskuussa 2007 rakennustöiden yhteydessä polttoaineen pilaamaa maata. Pilaantunut maa-alue puhdistettiin Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Äänekosken tehtaalla purettiin käytöstä poistuneet raskaan polttoöljyn säiliöt ja niiden ympäristön maaperä puhdistettiin Keski-Suomen ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Viranomaisten hyväksymille käsittelypaikoille kuljetettiin 1 299 tonnia

polttoaineiden pilaamia maa-aineksia.

Vialliset tuotetuote-erät sekä kaupoista palautuneet tuotteet ohjataan A-rehun Varkauden rehutehtaalalle, missä niistä erotellaan nestemäiset tuotteet ja pakkaukset. Tuotejäte ohjautuu EU:n sivutuotteen mukaisiin menettelyihin rehukäyttöön ja pakkausjäte kierrätykseen. Vuonna 2007 näin käsiteltiin kaikkiaan 3,1 miljoonaa kiloa tuotteita.

Maidonjalostusteollisuudessa syntyy vähän ongelmajätteitä, 89 tonnia vuonna 2007. Suurin osa ongelmajätteistä on kunnossapidon jätteitä ja kiinteitä öljyisiä jätteitä. Vuoden 2007 määrään sisältyy 16,2 tonnia liian korkean dioksiinipitoisuuden takia markkinoilta pois vedettyjä ruokakermatuotteita. Tuotteet hävitettiin ongelmajätteenä, vaikka niiden dioksiinipitoisuus oli vain murto-osa ongelmajätteenä luokiteltavan aineen dioksiinipitoisuudesta.

10.8 Jätevedet

Suuri vedenkulutus ja jäteveden päätyvien tuotejäämien aiheuttama korkea kuormitus tekevät meijerien jätevedestä merkittävän ympäristöriskin. Yhtä lukuun ottamatta Valion kaikki toimipaikat on liitetty kunnalliseen jätevedenpuhdistamoon ja varsinkin pienillä paikkakunnilla Valion toimipaikan kuormitus on merkittävä taajaman kuormitukseen verrattuna. Yhteistyö puhdistamoiden ja Valion toimipaikkojen välillä on edellytys ympäristön kannalta hyvälle lopputulokselle.

Jäteveden määrä ja sen kuorma riippuu laitoksen tuotannon laadusta. Nestemäisten tuotteiden valmistus on kuormittavuudeltaan alhaisinta ja juustotuotannon sivutuotteen eli heran jalostus on kuormittavuudeltaan raskainta.

Vuonna 2007 Valion tuotantolaitoksilla syntyi jätevettä 5 miljoonaa m³ eli 1 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Vastaanotettua maitolitrat kohden laskettuna jätevettä muodostui keskimäärin 2,7 litraa.

Jäteveden päätyneen eloperäisen materiaalin määrää kuvaava kemiallinen hapenkulutuksen kuorma (COD-kuorma) oli 10 343 tonnia, mikä oli 5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Positiivisen kehityksen takana on herantajalostusprosessien kuormitusalttiiden vaiheiden aiempaa parempi hallinta sekä päästöjen rajoitustoimenpiteet Turengin ja Kaitsorin tehtaissa. Suoraan vesistöön johdetaan jäähdytys-, lauhdutus- ja lauhdevesiä. Kolmella laitoksella on vesien laskemiseen vesioikeuden lupa ja yhdellä mahdollisuus sisältyä ympäristölupaan. Lupiin liittyvissä velvoitetarkkailuissa päästöillä ei vuonna 2007 havaittu olevan haitallisia vaikutuksia.

10.9 Merkittävät tuote-, kemi-kaali-, öljy- ja polttoaineluodot

Marraskuussa Jyväskylän meijeriltä valui toimintahäiriöiden seurauksena 26 000 litraa raakamaitoa meijerin jäteveden tasausaltaaseen. Kolmasosa päästöstä pääsi tasausaltaalta suoraan viemäriin ennen sen havaitsemista, kolmasosa kyettiin imemään tasausaltaasta ja toimittamaan biojätteeksi. Loput päästöstä laskettiin hallitusti vähitellen viemäriin. Päästö aiheutti lyhytaikaisen toimintahäiriön Jyväskylän kaupungin jätevedenpuhdistamolla. Tapauksesta on toimitettu raportti Keski-Suomen ympäristökeskukselle, ja Jyväskylän meijeri on toteuttanut vastaavan tapahtumaketjun uusiutumisen estävät toimenpiteet. Tapahtumaketjun toistumismahdollisuudet selvitetään myös Valion muilla toimipaikoilla.

Kesäkuussa Haapaveden tehtaalta valui maitosiilon paineilma-venttiiliin kiinnitysten pettäessä viemäriin 28 000 litraa juustonvalmistuksessa käytettävää maitoa. Päästö kyettiin ohjaamaan ennakolta harjoitellulla tavalla jätevedenpuhdistamon varoaltaaseen, joten päästöstä ei aiheutunut vaaraa ympäristölle. Tapauksesta on toimitettu raportti Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle. Vastaavien venttiilien kiinnitykset tarkistettiin kaikilla Valion toimipaikoilla.

10.10 Pakkausmateriaalin käyttö

Valion tuotteet pakataan kertakäyttöisiin kuluttajapakkauksiin. Vuonna 2007 pakkausmateriaaleja toimitettiin tuotteiden mukana markkinoille 45 600 tonnia, josta kotimaahan 33 900 tonnia ja vientiin 10 800 tonnia.

Pakkausmateriaaleja, jotka eivät sisällä puuta, käytettiin vuonna 2007 tuotekiloa kohden laskettuna 36,2 grammaa, mikä on 3,1 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Pakkausmateriaalin kulutus on lisääntynyt ennen kaikkea viennissä, missä ei voida käyttää palautuvia tukkupakkauksia. Kotimaan markkinoille toimitettiin tuotteiden mukana eniten nestepakkauskartonkia 17 600 tonnia ja muovia 4 900 tonnia.

Valion käyttämistä pakkausmateriaaleista kaatopaikkajätteeksi päätyy helposti alumiini, mitä käytetään eniten jogurtti- ja viilipikareiden kansissa. Vuonna 2007 alumiinia käytettiin kotimaan markkinoille tarkoitetuissa tuotteissa 214 tonnia eli alumiinin käyttö väheni hiukan.

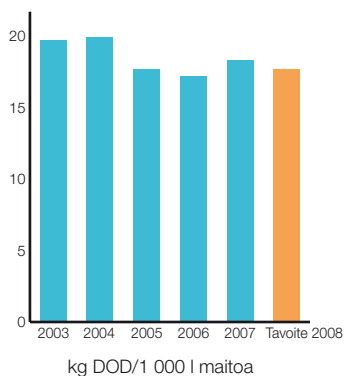
10.11 Pakkaukset kiertoon

Valion vuonna 2007 kotimaan markkinoille käyttämistä pakkauksista 85 % oli valmistettu kierrätyskelpoisesta materiaalista. Kotimaan markkinoilla neste-mäisten tuotteiden kuljetuspakkausina käytetään palautuvia maitolaatikoita, rullakoita ja alusvaunuja. Käytön jälkeen ne palautuvat meijerille, missä ne pestään ennen uudelleen käyttöä. Käytöstä poistetut kuljetusyksiköt ohjautuvat kierrätykseen.

Valio omistaa 25 % Suomen NP-kierrätys Oy:stä. Yhtiö huolehtii yhdessä muiden kuitupakkausten tuottajayhteisöjen kanssa käytettyjen kuitupakkausten (mm. nestekartonki) keräilystä ja hyötykäytöstä. Kerätty materiaali hyödynnetään CorensoUnited Ltd Oy:n Varkauden tehtaalla. Pakkausten pahviosa käytetään hylsykartongin valmistuksessa, muovi käytetään energiana ja alumiini ohjataan uudelleen käyttöön. Vuonna 2007 kartonkisia nestepakkauksia kerättiin 8 100 tonnia. Lisäksi Valio Oy on jäsenenä Suomen kuluttajakuitu ry:ssä ja osakkaana Suomen Uusiomuovi Oy:ssä.

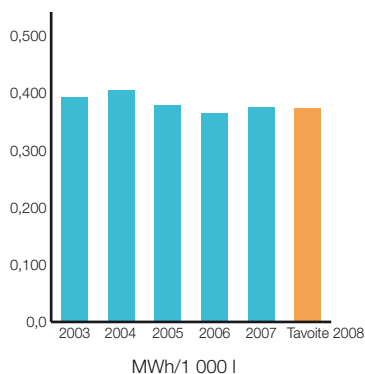
Pakkausmateriaalin käyttö

Grammoina vastaanotettua
maitolitraa kohden

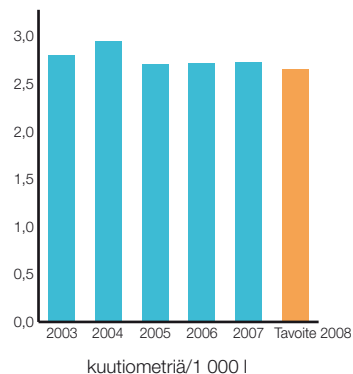
Energian kulutus

Suhteutettuna vastaanotettuun
maitomäärään

Jäteveden määrä

Suhteutettuna vastaanotettuun
maitomäärään

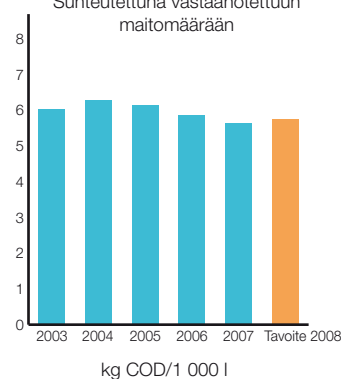

Suomen markkinoille suunnattujen tuotteiden pakkausmateriaalijakauma

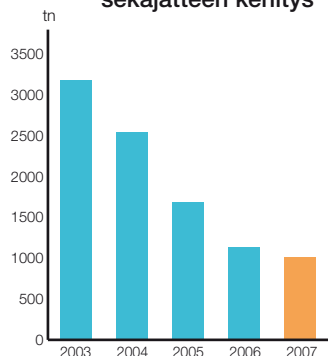
	g/kg tuotetta	% materiaali- määrästä
Nestekartonkipakkaukset	22,8	65,1
Aaltopahvi	4,5	12,8
Muovi	6,4	18,2
Teräs	0,4	1,3
Kuluttajapakkaukset ja kääreet	0,5	1,4
Alumiini	0,3	0,8
Teollisuuskääreet ja säkit	0,1	0,4
Yhteensä	35,0	100

Jäteveden orgaanista kuormaa kuvaava kemiallinen hapenkulutus (COD)

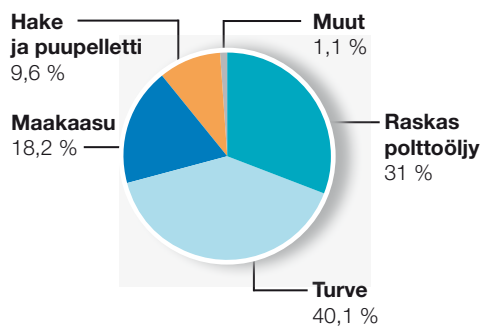
Suhteutettuna vastaanotettuun
maitomäärään

Kaato paikalle päätyvän sekajätteen kehitys

Lämpöenergian tuotantoon käytettyjen polttoaineiden osuudet

11 Tuotantoeläinten hyvinvointi

11.1 Suomessa on terve lypsykarja

Suomessa ei esiinny lainkaan hankalimpia nautojen tarttuvia tauteja, kuten suu- ja sorkkatautia, IBR-tautia, luomistautia ja nautatuberkuloosia. Monia tarttuvia tauteja kuten salmonellaa, pälvilsaa ja BVD- virusripulia esiintyi erittäin vähän tai ei ollenkaan vuonna 2007. Valio on edelleen tukenut pälvilsasaneerauksia Eläintautien torjuntayhdistyksen kautta ja kerännyt maitonäytteet BVD-virusripulin sekä EU:n vaatimien tautien kartoitukseen Eviralle.

Nautojen terveydenhuollon seurantajärjestelmään (NASEVA I) on vuoden aikana liittynyt noin 2 000 tilaa. NASEVA II, joka on varsinainen apuväline tilaston työssä, on kehitteillä. Lypsykarjarekennusten toiminnalliset vaihtoehdot (LYTO) -projektin seurauksena lanseerattiin pihattohavetoille uudet mitoitussuosituksot. Valio on rahoittanut ja osallistunut merkittävällä työpanoksella sekä NASEVA- että LYTO-hankkeiden toteutukseen.

11.2 Miten eläinten hyvinvoinnista huolehditaan

Valioryhmän Maidon laatukäsikirja on jo yli kymmenen vuoden ajan ohjeistanut tavoitteet lypsykarjojen terveydelle ja hyvinvoinnille. Vuonna 2007 aloitettiin järjestelmällinen maitotilojen kartoitus, joka auttaa havaitsemaan mahdolliset eläinten hyvinvointiongelmot jo varhaisessa vaiheessa. Mittareina käytetään aluksi maidon määrää ja koostumusta, mikä heijastaa hyvin erityisesti ruokinnan tasoa. Hankintaosuuskuntien neuvotat tekevät kartoituksen pohjalta tilakohtaisia selvityksiä ja antavat maidontuottajille neuvontaa havaittujen ongelmien korjaamiseksi.

12 Vastuu maidontuotannosta

Maidon kokonaistuotanto väheni

Kesän 2007 nurmirehusato oli runsas, mutta sen tuotanto-vaikutus ja laatu jäivät edellisvuotta heikommiksi. Syksyllä alkanut viljojen ja ostorehujen hintojen nousu yhdessä runsaan nurmirehusadon kanssa vähensivät ostorehujen syöttöä, mikä taittoi nopeasti vuosikautoksen nousun edellisvuotiselle tasolle. Syksyllä 2006 maitotilat joutuivat vähentämään lehmien määrää tavallista enemmän, mikä alensi vuoden 2007 maitomäärää 42 miljoonaa litraa edellisvuotta pienemmäksi.

Tuotantopanosten hintojen nousu heikensi maidontuotannon kannattavuutta

Tuottajamaidon hinta Suomessa on kuluvan vuosikymmenen ajan ollut 3–6 senttiä muiden Pohjois-Euroopan meijeriyriytysten tilityshintojen yläpuolella. Ennakkotietojen mukaan lopullinen vuoden 2007 tilityshinta tulee jälkittien maksamisen jälkeen olemaan 2,5 senttiä/litra edellisvuotta korkeampi.

Maidontuotannon kannattavuutta mittaavan IFCN-tutkimuksen mukaan suomalaisessa maidontuotannossa työn tuottavuus on monia muita maita heikompi. Esimerkiksi keskikokoisella, 24 lehmän suomalaisella maitotilalla tuotetaan 48 kg maitoa työtuntia kohti. Työn tuottavuus Ruotsissa 50 lehmän tilalla on 130 maitokiloa ja Tanskassa 100 lehmän tilalla 260 maitokiloa työtuntia kohti. Suomessakin työn tuottavuus paranee yksikkökoon kasvaessa niin, että 60 lehmän karjassa työtuntia kohti tuotetaan 75 maitokiloa.

Maidontuotannon kannattavuuskerroin oli MTT:n ennusteen mukaan vuonna 2007 vain 0,47, mikä tarkoittaa, että maidontuotannolle asetetut palkka- ja pääomavaatimukset toteutuivat alle 50-prosenttisesti. Maidontuotannon merkitys suomalaisen maataloustuotannon osana kasvaa edelleen, maidontuotannon myyntitulojen osuus maatalouden myyntituloista on 46 %.

Maitotilojen kehittäminen edellyttää usein mittavia investointeja tilan peltoihin, rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin sekä eläimiin. Uusien ja peruskorjattujen navetoiden lehmämäärä on pääsääntöisesti kaksinkertainen nykyiseen keski-lehmälukuun verrattuna. Yli 75 lehmän

karjatkaan eivät ole enää harvinaisia, toukokuussa 2007 niitä oli 139 kpl.

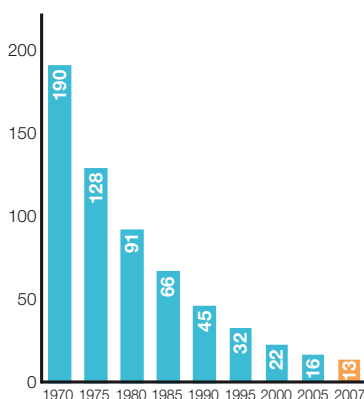
Maidontuotannon tuet pysyivät edellisvuoden tasolla

Maidon tuotantotuen kokonaismäärä pysyi vuonna 2007 edellisvuoden tasolla. Lopullinen Etelä-Suomen tuotantotuki tulee olemaan noin 3,4 senttiä/litra ja C-tukialueella vähintään 8,1 senttiä/litra.

Muut merkittävimmät maitotilan tukimuodot ovat EU:n kokonaan rahoittama tilatuki sekä osittain rahoittamat luonnonhaittakorvaus ja ympäristötöimenpiteisiin perustuva ympäristötuki. Maitotilojen pelloista noin 90 % on nyt sitoutunut ympäristötukiohjelmiin.

Kiintiökaudesta 2006/2007 lähtien maidontuottajat ovat voineet väliaikaisesti vuokrata tilalla käyttämättä jääneitä maitokiintiöitä. Ensimmäisellä vuokrauskierroksella kiintiöitä vuokrattiin noin 60 miljoonaa litraa. Se on enemmän kuin tilojen välisessä vapaassa kiintiökaupassa liikkuvien kiintiöiden määrä. Vuokraus lähti käyntiin vilkkaasti etenkin C-tukialueella. EU:n maitokiintiöpäätökset ja sen ympärillä käyty keskustelu yhdessä kiintiövuokrauksen kanssa ovat merkittävästi alentaneet kiintiöiden hintaa.

Maidonlähettäjiä Suomessa
(1 000 kpl) keskim.

Lypsykarjatilojen lukumäärä
karjakokoluokittain Suomessa

Vuosi	Alle 10 lehmää	10-29 lehmää	30-49 lehmää	50-74 lehmää	yli 75 lehmää	Lypsylehmää/karjatila
2000	6 432	16 021	1 306	126	25	15
2004	3 996	11 849	1 856	343	63	18
2005	3 474	11 027	1 968	374	99	19
2006	2 946	9 984	1 945	459	114	20
2007, toukokuu	2 547	8 913	1 955	521	139	21

Lähde: MMM/Tike

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus	41
Valio Oy:n organisaatio	45
Hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkistaja	47
Viisivuotiskatsaus	48
Liikevaihto ja henkilöstö 2007	48
 Tilinpäätös	 49
Konsernin tuloslaskelma	49
Konsernin tase	50
Konsernin rahoituslaskelma	52
Emoyhtiön tuloslaskelma	53
Emoyhtiön tase	54
Emoyhtiön rahoituslaskelma	56
Konsernin ja emoyhtiön liitetiedot	57
Tuloslaskelman liitetiedot	57
Taseen liitetiedot	59
Hallituksen voitonjakoehdotus	65
Tilintarkastuskertomus	66
Hallintoneuvoston lausunto	66
 Valio Oy:n omistajat	 67
Johtokunnat	67
 Yritysvastuun yhteyshenkilöitä	 68
Valio-konsernin osoitteita	68

Hallituksen toimintakertomus

1.1.-31.12.2007

Yleistä

Valio-konsernin tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja oli 15 milj. euroa eli 9 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Maitoraaka-aineesta maksettiin 27,5 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Valio vastaanotti kotimaassa maitoa 1 915 miljoonaa litraa eli 41 miljoonaa litraa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Valiolle maitoa toimittavien omistajajäsenien keskimääräinen hankintasuus oli edelleen 86 prosenttia koko maan meijerimaitomäärästä. Kaikkiaan Valio-konserni vastaanotti 2 056 miljoonaa litraa maitoa, jossa on mukana maidon hankinta Valion meijereihin Virossa.

Valio-konsernin liikevaihto oli kuusi prosenttia suurempi kuin vuonna 2006.

Kotimaan liikevaihto kasvoi neljä prosenttia. Juustojen, kuluttajamaidon, mehuvalmisteiden ja marjakeittojen sekä jauheiden myynti kasvoi eniten. Markkinaosuus kasvoi maidoissa, mehuissa ja mehujuomissa sekä annosmehuissa, rahkoissa ja rahkajälkiruuissa. Muissa tuoteryhmissä markkinaosuudet joko pysyivät ennallaan tai hieman laskivat.

Ulkomaantoiminnan liikevaihto kasvoi yhdeksän prosenttia. Vienti Suomesta lisääntyi viisi prosenttia. Suurinta viennin kasvu oli jauheissa, joiden hinta oli korkealla tasolla koko toimintavuoden ajan.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto kasvoi 12 prosenttia. Liikevaihto Venäjällä, Virossa ja Ruotsissa toimivissa tytäryrityksissä kasvoi 17 prosenttia. USA:ssa ja Belgiassa kasvu oli hitaampaa. USA:n yhtiön kasvuun vaikutti dollarin kurssin voimakas heikentyminen.

Moskovan palvelukeskuksen rakentaminen alkoi vuoden alkupuolella. Rakennus valmistuu vuonna 2008.

Hallitus nimitti toimitusjohtajaksi Pekka Laaksosen, joka aloitti 16.8.2007.

Osakkaat ja osakepääoma

Valio Oy:n osaksmäärä väheni tilivuoden aikana 5 osakkaalla 22:een osakkaiden fuusioiden johdosta.

Valio Oy:n kokonaan maksettu osakepääoma on 99 677 800 euroa.

Osakkeiden lukumäärä on 29 317 kpl ja ne ovat kaikki samanlaisia ja niillä on yhtäläinen oikeus osinkoihin ja yhtiön varoihin. Osakkeita rasittaa lunastuslauseke.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuut on määritelty Valion riskienhallintapolitiikassa. Keskeinen tavoite on pyrkiä tunnistamaan niitä merkittäviä tapahtumia ja epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat Valion strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumiseen.

Vastuu riskienhallinnan toteuttamisesta on liiketoiminta-alueilla ja tytäryhtiöillä. Riskienhallintaa koordinoi riskienhallintapäällikkö.

Riskienhallintaa on kehitetty kokonaisvaltaisen riskienhallinnan suuntaan. Valion keskeiset strategiset riskit liittyvät lähimarkkinastrategiaan, kykyyn vastata kysynnän haasteisiin, tuoteturvallisuuden ja edelleen Valion maineeseen. Merkittävimmät toiminnalliset riskit liittyvät toiminnan keskittämisen aiheuttamaan haavoittuvuuteen, maidon vastaanottokyvyn turvaamiseen, tietojärjestelmiin sekä eläintautiuhkiin.

Valion tärkein hyödyke on maitoraaka-aine. Maitotuotteiden maailmanmarkkinahinnat kehittyivät Valiolle edulliseen suuntaan, minkä myötä myös maitoraaka-aineen hinta on joutanut ylöspäin. Maitoraaka-aineen saatavuus on noussut riskiksi, jonka hallintaan on tehty toimenpiteitä.

Öljyn hintariskiä vastaan Valiolla ei ole suojausta. Energian hinnan nousu vaikuttaa Valioon myös positiivisesti vahvistamalla Venäjän liiketoimintaa. Valiolla ei ole merkittäviä korkoriskejä. Valuutariskien

osalta periaatteena on keskittää ne emoyhtiölle. Tärkeimmät laskutusvaluutat ovat USD ja RUR, joista dollari oli pääosin suojattu vuonna 2007. Riskienhallinnan pääpaino on ennaltaehkäisevällä toiminnalla ja sen kehittämisellä.

Kotimaassa on käytössä toimintajärjestelmä, joka kattaa niin laatu-, ympäristö- kuin turvallisuusasiatkin. Toiminta on sertifioitu ISO 9001:2000 ja ISO 14001 mukaisesti. Työturvallisuuden tavoitteeksi on asetettu nolla tapaturmaa. Lisäksi yhtiöllä on kriisiviestintäsuunnitelma.

Tuoteturvallisuus on keskeinen riskienhallinnan painopistealue. Osana tuoteriskien hallintaa on laadukettu pelloilta pöytä, prosessin kriittisten pisteiden tunnistaminen, tuotannon hygienialueet, jäljitettävyyden ja takaisinvetosuunnitelma.

Konsernin rahoitusohjeiston tavoitteena on riittävän maksuvalmiuden ylläpitäminen, rahoitusriskien hallinta, rahoitus- ja sijoitustoiminnan keskitetty hoito, Valion nettorahoituskustannusten minimoiminen sekä Valion ja sopimuskumppanien maksuliikenteen hoito. Tytäryhtiöt vastaavat osaltaan rahoituksen antamien ohjeiden noudattamisesta.

Valion vakuutuspolitiikan mukaan vakuutuksilla suojaudutaan niitä riskejä vastaan, joilla on merkittävä vaikutus Valion konsernin toimintakykyyn, tulokseen, taloudelliseen asemaan tai strategian toteuttamiseen. Kaikille vahinkoriskeille ei löydy riittävän kustannustehokasta vakuutussuojaa ja näiden riskien ennaltaehkäisyyn panostetaan erityisesti.

Tutkimus ja tuotekehitys

Vuonna 2007 Valio jatkoi nopeaa tuoteteiston uusimistahtia. Suomen markkinoille tuotiin 116 uutuutta. Nämä uutuudet toivat vähittäiskaupalle liikevaihtoa jo vuoden 2007 aikana lähes 50 milj. €. Yksittäisistä uutuuksista suurin myyntimenestys oli Oivariini Balansia. Uusien alle viisivuotiaiden tuotteiden osuus

kotimaan liikevaihdosta kasvoi vuoden aikana 26 %:sta 29 %:iin.

Laktoositomuus oli tänäkin vuonna keveyden lisäksi myyntivaltti. Valion laktoositoman maitojuoman myynti kasvoi edelleen voimakkaasti kilpailijoiden toimenpiteistä huolimatta. Laktoositoman maitojuoman valmistusprosessia virtaviivaistettiin, jotta kasvavaan myyntiin pystytään vastaamaan. Hapanmaitotuotteiden rakenteen säätöön kehitettiin uusia menetelmiä, joita ollaan ottamassa käyttöön. Valmistukseen liittyvät Valion patentit estävät identtisen tuotteen valmistuksen. Vuonna 2007 Valio jätti 6 uutta patentihakemusta.

Valio panostaa nopeasti kehittyvään ravitsemus- ja mikrobiologian alan tutkimukseen ja kykenee siten hyödyntämään parhaita mahdollisia kansainvälisiä verkostoja tutkimuksessaan.

Ravitsemusinnovaatioissa keskityttiin vuonna 2007 uuden probioottiyhdistelmän tieteellisen näytön dokumentointiin, jauheiden valmistusprosessin kehitystyöhön ja uuden probioottituotteen, Gefilus Max, tuotekonseptin kehittämiseen. Uuden probioottiyhdistelmän osoitettiin kliinisissä kokeissa vähentävän ärtyneen suolen oireilua, ja uusi tuote tuli markkinoille vuoden 2008 alussa Suomessa ja Ruotsissa sekä kapselina yhteistyössä kansainvälisen hapateyrityksen kanssa.

Lactobacillus GG:n perimä saatiin selvitettyä. Sen avulla voidaan selvittää mikrobin vaikutusmekanismeja ja optimoida tuotanto-olosuhteita niin, että terveysvaikutukset säilyvät. Juuston mikrobiologisten prosessien selvitystyötä jatkettiin rakenteen ja maun kehittämiseksi. Haittamikrobien määritysmenetelmiä kehitettiin. Maidon heran todettiin kokeellisessa mallissa toimivan edullisesti painonhallinnassa. TEKESin kanssa tehtiin nelivuotinen yhteistyösopimus maitoproteiinien fysiologisten vaikutusten tutkimisesta. Evoluksen verisuonien jäykkyyttä vähentävä vaikutus on uusi osoitus tuotteen hyödyllisyydestä sydän- ja verisuonitautien riskien pienentämiseksi.

T&K:n tehtävänä on pysyä kansainvälisesti kilpailukykyisenä yksikkönä ja haluttuna kumppanina. Loppuvuonna tehdyt organisaatiomuutokset lisäsivät T&K:n mahdollisuuksia kansainvälisessä

kilpailussa, sillä Valion kansainväliseen liiketoimintaan rakennettiin oma Innovaatioryhmä.

Valion tutkimus- ja tuotekehityskustannukset olivat vuonna 2007 13,7 milj. euroa (12,4 milj. euroa vuonna 2006), mikä vastaa 0,9 prosenttia liikevaihdosta (0,8 % vuonna 2006). Tuotannon ja tuottajamaidon laadunvalvonnan kustannukset puolestaan olivat 9,0 milj. euroa vuonna 2007 (9,0 milj. euroa vuonna 2006). Yhteensä tutkimuksen- ja tuotekehityksen sekä laadunvalvonnan kulut olivat 22,7 milj. euroa (21,4 milj. euroa vuonna 2006) ja 1,3 prosenttia liikevaihdosta (1,3 % vuonna 2006).

Henkilöstö

Valio-konsernin henkilökunnan lukumäärä vuonna 2007 oli keskimäärin 4 245 (4 166 vuonna 2006), tilivuoden päättyessä henkilömäärä oli 4 237. Henkilökunnasta työskenteli Suomessa keskimäärin 3 508 ja ulkomaisissa tytäryhtiöissä 737, joista eniten henkilökuntaa oli Viron tytäryhtiöissä yhteensä 343 ja Belgian tytäryhtiössä 189.

Valio Oy:n palveluksessa oli henkilökuntaa keskimäärin 3 412 (3 422 vuonna 2006).

Henkilökunnan sukupuolijakauma oli vuonna 2007 sekä konsernissa että emoyhtiössä miehet 51 % ja naiset 49 % (vuonna 2006 miehet 51 % ja naiset 49 %).

Henkilökunnan keski-ikä oli vuonna 2007 ja 2006 sama 40 vuotta sekä konsernissa että emoyhtiössä. Henkilökunnan koulutuskustannukset olivat vuonna 2007 konsernissa 1 351 tuhatta euroa (1 100) ja emoyhtiössä 1 122 tuhatta euroa (934).

Valio Oy:ssä vuonna 2007 maksetut työajan palkat olivat 100,0 milj. euroa. Sosiaalipalkat sekä lakisääteiset sosiaalikulut sisältäen lisäeläkemaksut olivat 51,3 % palkoista. Eläkekustannukset olivat 16,1 milj. euroa vuonna 2007.

Ympäristötekijät

Valiolla on kotimaan toiminnot kattava ISO 14001 -standardin mukaan sertifioitu ympäristöjärjestelmä. Järjestelmään kuuluvien sisäisten auditointien yhteydessä eikä ulkoisen auditoijan tekemissä

tarkastuksissa ei ole tavattu merkittäviä poikkeamia ympäristölainsäädännöstä eikä viranomaisvaatimuksista.

Toiminnan merkittävät ympäristövaikutukset muodostuvat tuotannon hävikeistä syntyvästä jätevesikuormituksesta, korkeatasoisen hygienian ylläpidon kääntöpuolelta olevista veden ja energian kulutuksen oheisvaikutuksista sekä käytettyjen pakkausten jätehuollosta.

Tilikauden ympäristöinvestoinnit olivat kotimaassa 3,1 miljoonaa euroa ja kuluiksi kirjatut ympäristömenot olivat kaikkiaan 8,1 miljoonaa euroa. Merkittävimmät ympäristöinvestoinnit liittyivät Lapinlahden ja Seinäjoen jauhekuivaimien varustamiseen pölynerotuslaitteistolla ympäristöluvan ehtojen mukaisesti. Lähivuosina Valiolle tulee lisäksi kustannuksia useiden toimintapaikkakuntien jätevedenpuhdistamoiden saneerauksista sekä jauhetehtaiden pölynpoistoinvestointien jatkumisesta.

Valio-konsernin toiminnoissa vuonna 2007 energiaa kului kaikkiaan 815 GWh, jätevesiä syntyi 5,3 miljoonaa kuutiota, jätevesikuormitus jäteveden puhdistamolle oli 11 014 tn kemialliseksi hapenkulutukseksi laskettuna ja tuotannosta päätyi kaatopaikoille jätteitä 4 049 tn. Edelliseen vuoteen verrattuna jätevesikuorma on laskenut neljä prosenttia ja kaatopaikkajätteen määrä on lisääntynyt 15 % kahdella toimipaikalla tehtyjen pilaantuneiden maiden saneerauksen takia. Yksityiskohtaisemmat ympäristötunnusluvut kotimaantoimintojen osalta julkaistaan osana yritysraporttia.

Liikevaihto/konserni

Konsernin liikevaihto oli 1 713 milj. euroa (1 621 milj. euroa). Kotimaan liikevaihto oli 1 117 milj. euroa (1 075 milj. euroa). Ulkomaantoiminnan (vienti Suomesta ja ulkomaiset tytäryhtiöt) liikevaihto oli 596 milj. euroa (546 milj. euroa).

Liikevaihto/emoyhtiö

Valio Oy:n liikevaihto oli 1 490 milj. euroa (1 431 milj. euroa). Kotimaan liikevaihto oli 1 115 milj. euroa (1 074 milj. euroa). Viennin liikevaihto oli 375 milj. euroa (357 milj. euroa).

Investoinnit 2007

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 94 milj. euroa (51 milj. euroa) eli 5,5 prosenttia (3,0 %) liikevaihdosta. Rakennuksiin ja maa-alueisiin investoitiin 39 milj. euroa. Kone- ja laiteinvestoinnit olivat 46 milj. euroa. Aineettomiin hyödykkeisiin investoitiin 4 milj. euroa. Ennakkomaksuja, lähinnä koneista ja laitteista maksettiin 6 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 91 milj. euroa.

Merkittävimmät käynnissä olevat investoinnit ovat ravintorasvatehtaan uudistaminen Seinäjoelle ja logistiikka-keskuksen rakentaminen Moskovaan.

Rahoitus

Konsernin ja emoyhtiön maksuvalmius säilyi koko tilikauden tyydyttävänä. Rahat ja pankkisaamiset sekä talletukset olivat tilivuoden päättyessä 146 milj. euroa, kun vastaava luku oli vuoden alkaessa 138 milj. euroa. Vaihto-omaisuus oli tilikauden päättyessä 132 milj. euroa ja alussa

134 milj. euroa. Korolliset velat olivat tilikauden lopussa 239 milj. euroa ja alussa 211 milj. euroa. Nettorahoituskulut olivat 7,2 milj. euroa (7,2 milj. euroa) eli 0,4 prosenttia (0,5 %) konsernin liikevaihdosta. Nettokorkokulut olivat 7,6 milj. euroa (7,2 milj. euroa). Emoyhtiön pitkäaikaiset lainat tytäryhtiöille olivat 1,1 milj. euroa ja lyhytaikaiset lainat 5,3 milj. euroa.

Tulos

Konsernin tulos ennen veroja on 15 milj. euroa (6 milj. euroa). Tilivuoden verot olivat 5 milj. euroa (3 milj. euroa). Tilikauden voitto on 10 milj. euroa (3 milj. euroa).

Emoyhtiön tulos ennen satunnaisia eriä on 13 milj. euroa (3 milj. euroa). Suunnitelman mukaisten ja verotuspoistojen erotus oli 0,6 milj. euroa (-0,5 milj. euroa). Tehdyt poistot ovat elinkeinoverolain sallimissa maksimeissa. Tilivuoden verot olivat 3 milj. euroa (1 milj. euroa). Tilikauden tulos on 10 milj. euroa (-3 milj. euroa).

Vuosi 2008

Maitomarkkinatilanteen odotetaan jatkuvan suotuisana. Merkittävimmät investoinnit ovat palvelukeskuksen rakentaminen Moskovaan ja rasvatehtaan uudistaminen Seinäjoella.

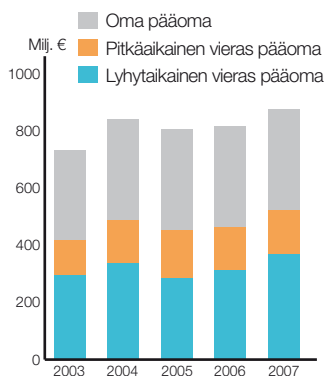
Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Helmikuun lopussa 2008 Valio myi omistamansa asunto- ja kiinteistöyhtiöosakkeet Valion Eläkekassalle ja Valion Keskinäiselle Vakuutusyhtiölle. Valio on perustamassa tytäryhtiötä Kiinaan, jonka toiminta käynnistyy kevään 2008 aikana. Aikaisemmin Kiinassa on ollut Valion edustusto.

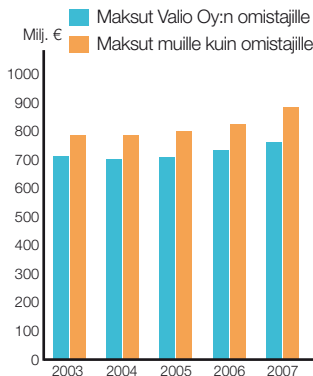
Hallituksen voitonjakoehdotus

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 5,75 % osakkeen nimellisarvosta eli 195,50 euroa osakkeelta eli 5 731 473,50 euroa.

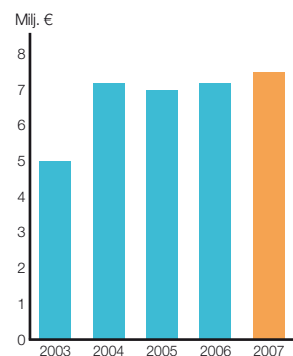
Valio-konsernin taseen rakenne, vastattavaa

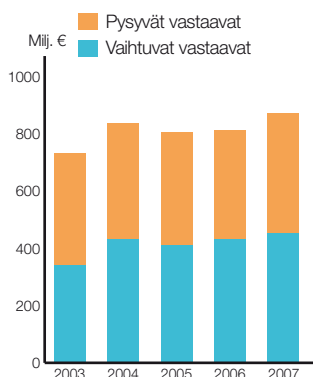
Valio-konsernin kulujen jakauma

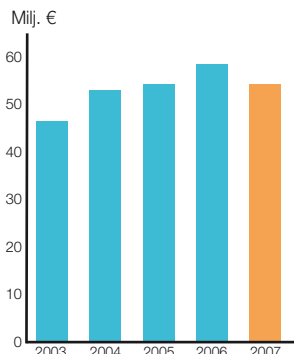
Valio-konsernin netto-korkomenot

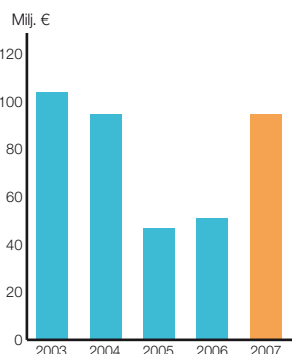
Valio-konsernin taseen rakenne, vastaavaa

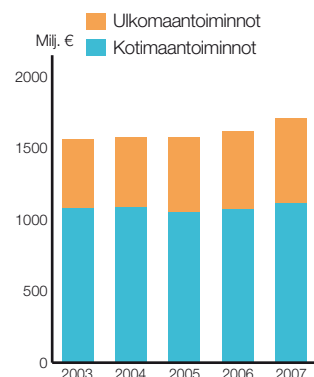
Valio-konsernin suunnitelman mukaiset poistot

Valio-konsernin investoinnit

Valio-konsernin liikevaihto

Hallitus (vasemmalta oikealle):

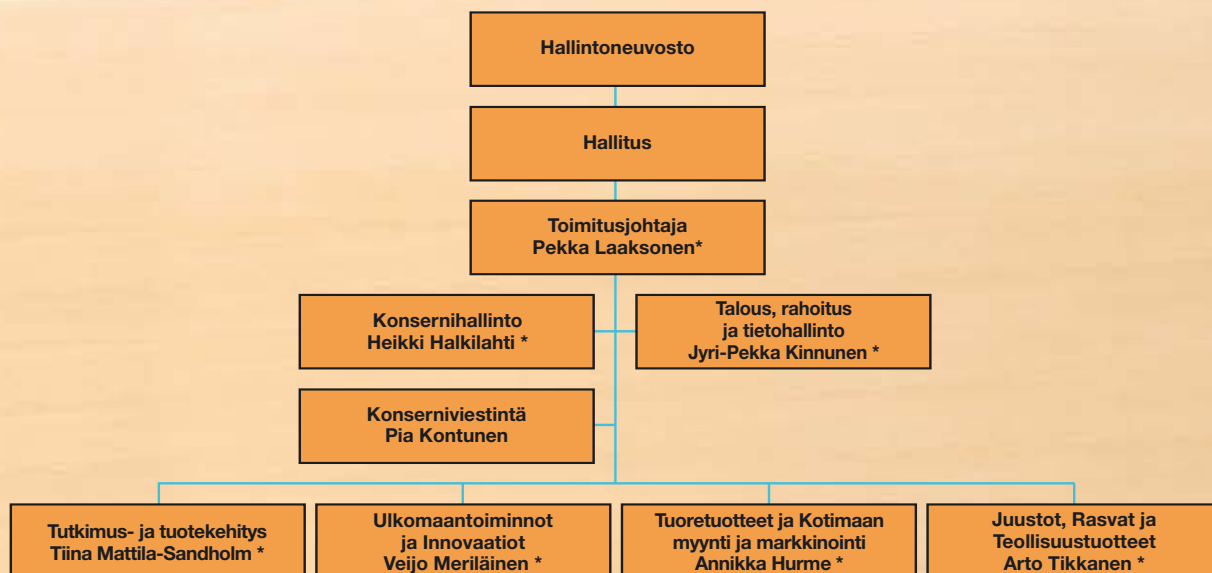
Sauli Lähteenmäki, Esa Juntunen, Antti Rauhamaa ja Tauno Uitto.

Johtoryhmä (seuraava sivu, vasemmalta oikealle):

Annikka Hurme, Pekka Laaksonen, Arto Tikkanen, Tiina Mattila-Sandholm, Heikki Halkilahti ja Veijo Meriläinen. Lisäksi 1.4.2008 johtoryhmän jäsenenä aloittaa Jyri-Pekka Kinnunen.

Valio Oy:n organisaatio 1.4.2008

* Valio Oy:n johtoryhmän jäsenet

Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja (vasemmalta oikealle):

Pentti Santala ja Jaakko Rouhiainen.

HALLINTONEUVOSTO

	vuodesta	erovuorossa
Pentti Santala, pj. maanviljelijä, Kauhajoki	1997	2009
Jaakko Rouhiainen, varapj. maanviljelijä, Juva	2001	2008
Kyösti Anttila maanviljelijä, Jalasjärvi	2005	2008
Jyri Hautamäki ¹⁾ trukinkuljettaja, Seinäjoki 1.1.2008 alkaen	2008	2010
Maija-Leena Heiniö emäntä, Kisko	1999	2009
Tapio Hytönen maanviljelijä, Konnevesi	2001	2010
Jarmo Juutinen maanviljelijä, Vieremä 12.4.2007 alkaen	2007	2010
Hannu Kainu maanviljelijä, Kyyjärvi	1997	2008
Merja Keisala emäntä, Töysä	2002	2008
Kimmo Kemppainen maanviljelijä, Paltamo	2003	2009
Raimo Kielenniva maanviljelijä, Kärsämäki	2004	2009
Jouko Kärki ¹⁾ laitosasettaja, Tampere 31.12.2007 saakka	2002	2007
Harri Laamanen maanviljelijä, Ylitornio	2001	2010
Minna Laine ¹⁾ kirjanpitoassistentti, Riihimäki 1.1.2008 alkaen	2008	2010
Hanna Laitinen ¹⁾ laatupäällikkö, Helsinki	2005	2010
Hannu Latomäki ¹⁾ materiaalivastaava, Seinäjoki 1.1.2008 alkaen	2008	2010
Pekka Lestinen maanviljelijä, Sysmä	1998	2010
Tapio Malmiharju maanviljelijä, Artjärvi 12.4.2007 saakka	1996	
Veikko Mitikka maanviljelijä, Iitti 12.4.2007 alkaen	2007	2009
Jaakko Männistö maanviljelijä, Merijärvi	2003	2010

Osmo Oinonen maanviljelijä, Polvijärvi	2006	2009
Markku Pajunen maanviljelijä, Mikkeli	2005	2008
Juha Pantsu ¹⁾ vuoroesimies, Jyväskylä 31.12.2007 saakka	2002	2007
Reino Parkko maanviljelijä, Elimäki	1999	2010
Mauri Penttilä maanviljelijä, Vesilahti	2001	2010
Katariina Pouta ¹⁾ kirjanpitäjä, Jyväskylä 31.12.2007 saakka	2005	2007
Matti Romppanen maanviljelijä, Juankoski 12.4.2007 saakka	2003	
Anneli Santa-aho emäntä, Lempäälä 12.4.2007 alkaen	2007	2008
Matti Siitonen maanviljelijä, Parikkala	1998	2010
Onni Törrönen maanviljelijä, Juuka	2001	2008
Sirkku Ukkola emäntä, Miehikkälä	2006	2009
Pentti Vartiainen maanviljelijä, Kiuruvesi	2004	2009
¹⁾ Henkilöstön edustaja		

HALLITUS

Antti Rauhamaa, pj. maanviljelijä, Kärkölä	2006	2008
Tauno Uitto, varapj. maanviljelysneuvos, Tyrnävä	1996	2010
Esa Juntunen maanviljelijä, Vieremä	1998	2009
Sauli Lähteenmäki maanviljelijä, Rusko	2007	2009
Heikki Halkilahti kauppaneuvos, toimitusjohtaja 15.8.2007 saakka	2006	

TILINTARKASTAJA

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö, Helsinki
Markku Marjomaa, KTM, KHT

VIISIVUOTISKATSAUS

	2007	2006	2005	2004	2003
Liikevaihto milj. €	1 713	1 621	1 579	1 582	1 566
Kehitys %	5,7	2,7	-0,2	1,0	-2,2
- Kotimaa milj. €	1 117	1 075	1 055	1 092	1 079
Kehitys %	3,9	1,9	-3,3	1,2	0,8
- Ulkomaantoiminnot milj. €	596	546	524	490	487
Kehitys %	9,2	4,3	6,9	0,7	-8,2
Taseen loppusumma milj. €	875	817	807	841	733
Vieras pääoma % taseesta	60	57	56	58	57
Omavaraisuusaste %	40	42	43	40	41
Oman pääoman tuotto-%	2,9	0,9	2,7	14,0	2,7
Tutkimus- ja tuotekehityskustannukset milj. €	14	12	12	11	10
Palkat ja palkkiot milj. €	145	139	135	135	133
Henkilöstö keskimäärin	4 245	4 166	4 199	4 389	4 366
Vaihto-omaisuus milj. €	132	134	126	120	132
Investoinnit milj. €	94	51	47	95	104
Suunnitelman mukaiset poistot milj. €	54	58	54	53	46
Liikevoitto milj. €	22	13	23	68	17
Liikevoitto-%	1,3	0,8	1,5	4,3	1,1
Valion tilityshinta osuuskunnille yhteensä snt/l ¹⁾	39,3	37,1	35,9	36,8	37,8

¹⁾ Sisältää perushinnan, koostumuksen ja laadun perusteella maksetut lisät sekä jälkitilin.

LIKEVAIHTO JA HENKILÖSTÖ 2007

	Liikevaihto*) 1 000 €	Henkilöstö keskim.	Henkilöstö 31.12.2007
Valio Oy	1 489 862	3 412	3 362
ZAO Valio St. Petersburg, Venäjä	158 328	131	141
Valio - Vache Bleue S.A., Belgia	121 640	189	194
Finlandia Cheese Inc., USA	49 899	17	19
Valio Sverige AB, Ruotsi	41 849	43	43
Valio Eesti AS, Viro	38 453	209	217
Võru Juust AS, Viro	33 333	134	144
Nordic Jam Oy, Suomi	27 712	96	94
Valio Center Odintsovo, Venäjä	0	9	18
UAB Valio International, Liettua	0	3	3
SIA Valio International, Latvia	0	2	2
Valio-konserni yhteensä	1 713 028	4 245	4 237

*) Valio Oy:n ja tytäryhtiöiden liikevaihto sisältää konsernin sisäisen myynnin.

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2007	2006
Liikevaihto	1 713 028	1 620 700
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)	-1 254	4 320
Valmistus omaan käyttöön	966	971
Liiketoiminnan muut tuotot	43 851	45 809
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 155 640	1 095 112
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	-4 810	-6 129
Ulkopuoliset palvelut	36 429	36 700
	-1 187 259	-1 125 683
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	145 497	139 492
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	17 188	16 431
Muut henkilösivukulut	15 915	17 329
	-178 600	-173 252
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	54 097	55 553
Konserniliikkeen arvonalentuminen	-	2 814
	-54 097	-58 367
Liiketoiminnan muut kulut	-314 553	-301 194
Liikevoitto (tappio)	22 082	13 304
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	292	286
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	6 284	4 285
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-119	-376
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-13 464	-11 517
	-7 007	-7 322
Voitto (tappio) ennen veroja	15 075	5 982
Tuloverot	-3 099	-1 804
Laskennalliset verot	-2 064	-1 214
Konsernin tilikauden voitto (tappio)	9 912	2 964

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN TASE

VASTAAVAA	31.12.2007	31.12.2006
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 536	3 251
Liikearvo	38	58
Muut pitkävaikutteiset menot	9 982	11 870
	13 556	15 179
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	21 067	14 144
Rakennukset ja rakennelmat	125 496	128 067
Koneet ja kalusto	196 131	196 970
Muut aineelliset hyödykkeet	1 194	1 333
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	55 147	17 967
	399 035	358 481
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2 526	2 526
Osuudet osakkuusyrityksissä	444	563
Muut osakkeet ja osuudet	6 775	8 633
	9 745	11 722
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja varvikkeet	26 809	26 526
Keskeneräiset tuotteet	12 166	14 876
Valmiit tuotteet / tavarat	92 231	91 888
Muu vaihto-omaisuus	1 024	835
	132 230	134 125
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	158	161
Muut saamiset	58	55
Laskennalliset verosaamiset	571	1 024
	787	1 240
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	134 856	123 728
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	26	677
Muut saamiset	17 714	12 911
Laskennalliset verosaamiset	2 053	3 704
Siirtosaamiset	18 216	16 863
	172 865	157 883
Rahoitusarvopaperit		
Muut osakkeet ja osuudet	10 000	10 000
Muut arvopaperit	82 996	105 126
Rahat ja pankkisaamiset	53 466	22 947
Vastaavaa yhteensä	874 680	816 703

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN TASE

VASTATTAVAA	31.12.2007	31.12.2006
O m a p ä ä o m a		
Osakepääoma	99 678	99 678
Muut rahastot	3 896	5 546
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	232 427	234 448
Tilikauden voitto (tappio)	9 912	2 964
	345 913	342 636
P a k o l l i s e t v a r a u k s e t		
Muut pakolliset varaukset	5 063	8 504
V i e r a s p ä ä o m a		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	67 318	57 024
Laskennallinen verovelka	25 915	26 095
Muut velat	59 990	67 058
	153 223	150 177
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	24 224	8 499
Saadut ennakot	280	450
Ostovelat	203 708	177 277
Velat omistusyhteisyrityksille	141	474
Muut velat	92 892	84 549
Siirtovelat	49 236	44 137
	370 481	315 386
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä	874 680	816 703

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	22 082	13 304
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	54 097	58 367
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-3 441	-1 743
Muut oikaisut	-1 583	-3 143
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	71 155	66 785
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) vähennys (+)	-14 982	1 425
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) vähennys (+)	1 895	-8 546
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) vähennys (-)	24 325	32 374
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	82 393	92 038
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-13 391	11 379
Saadut osingot	292	286
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	6 176	4 145
Maksetut välittömät verot	1 916	-3 935
Liiketoiminnan rahavirta	77 386	81 155
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-94 232	-51 111
Saadut investointiavustukset	237	96
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 789	2 592
Investoinnit muihin sijoituksiin	-293	-2
Luovutustulot muista sijoituksista	2 026	175
Lainasaamisten takaisinmaksut	453	139
Investointien rahavirta	-90 020	-48 111
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	1 816	-15 762
Pitkäaikaisten lainojen nostot	52 537	11 318
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-26 695	-7 972
Maksetut osingot	-4 985	-4 485
Muut	-1 650	-1 489
Rahoituksen rahavirta	21 023	-18 390
Rahavarojen muutos	8 389	14 654
Rahavarat tilikauden alussa	138 073	123 419
Rahavarat tilikauden lopussa	146 462	138 073

Kaikki luvut 1 000 euroina

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

	2007	2006
Liikevaihto	1 489 862	1 430 709
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)	-3 130	1 613
Valmistus omaan käyttöön	966	971
Liiketoiminnan muut tuotot	39 146	39 814
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 008 090	971 690
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	54	-2 866
Ulkopuoliset palvelut	31 730	30 753
	-1 039 874	-999 577
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	128 451	124 393
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	16 107	15 570
Muut henkilösivukulut	11 907	13 416
	-156 465	-153 379
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-50 198	-50 560
Liiketoiminnan muut kulut	-262 724	-257 340
Liikevoitto (tappio)	17 583	12 251
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	1 983	1 520
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	292	286
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	255	180
Muilta	5 492	3 765
Arvonalentumiset sijoituksista	-	-4 000
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-66	-131
Muille	-12 749	-11 072
	-4 792	-9 451
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	12 791	2 800
Satunnaiset kulut	-	-3 770
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	12 791	-970
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	620	-460
Tuloverot	-2 515	-834
Laskennalliset verot	-934	-557
Tilikauden voitto (tappio)	9 962	-2 821

Kaikki luvut 1 000 euroina

EMOYHTIÖN TASE

VASTAAVAA	31.12.2007	31.12.2006
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 113	3 125
Liikearvo	40	60
Muut pitkävaikutteiset menot	9 493	11 490
	12 647	14 675
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	12 652	12 782
Liittymismaksut	935	944
Rakennukset ja rakennelmat	116 846	120 265
Koneet ja kalusto	181 329	183 262
Muut aineelliset hyödykkeet	92	92
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	30 400	16 244
	342 254	333 589
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	41 907	38 907
Osuudet omistusyhteisyriksissä	563	563
Muut osakkeet ja osuudet	6 399	8 359
	48 869	47 829
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	17 937	17 662
Keskeneräiset tuotteet	10 771	12 569
Valmiit tuotteet / tavarat	75 621	77 315
Muu vaihto-omaisuus	680	649
	105 010	108 195
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1 122	1 684
Muut saamiset	15	-
	1 138	1 684
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	88 173	86 148
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	41 942	30 605
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	26	677
Muut saamiset	16 288	10 706
Laskennallinen verosaaminen	1 173	2 107
Siirtosaamiset	11 148	14 540
	158 750	144 783
Rahoitusarvopaperit		
Muut osakkeet ja osuudet	10 000	10 000
Muut arvopaperit	82 939	104 095
Rahat ja pankkisaamiset	30 800	9 048
Vastaavaa yhteensä	792 407	773 898

Kaikki luvut 1 000 euroina

EMOYHTIÖN TASE

VASTATTAVAA	31.12.2007	31.12.2006
O m a p ä ä o m a		
Osakepääoma	99 678	99 678
Muut rahastot Vararahasto	5 984	5 984
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	152 878	160 684
Tilikauden voitto (tappio)	9 962	-2 821
	268 502	263 524
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	98 295	98 915
Pakolliset varaukset	4 511	8 104
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	30 000	50 000
Muut velat	59 584	65 584
	89 584	115 584
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	22 409	6 834
Ostovelat	175 994	157 191
Velat saman konsernin yrityksille	3 084	2 817
Velat omistusyhteisyriyksille	141	474
Muut velat	91 668	83 128
Siirtovelat	38 219	37 327
	331 515	287 771
Vastattavaa yhteensä	792 407	773 898

Kaikki luvut 1 000 euroina

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	17 583	12 251
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	50 198	50 560
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-3 593	-2 145
Muut oikaisut	-1 192	-2 475
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	62 996	58 191
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) vähennys (+)	-14 642	-512
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) vähennys (+)	3 185	-4 479
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) vähennys (-)	19 388	26 128
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	70 927	79 328
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-12 741	-11 065
Saadut osingot	2 276	1 806
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	5 638	3 010
Maksetut välittömät verot	2 500	-2 465
Liiketoiminnan rahavirta	68 600	70 614
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-57 540	-43 882
Saadut investointiavustukset	141	96
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 517	5 189
Investoinnit muihin sijoituksiin	-3 293	-12 502
Luovutustulot muista sijoituksista	2 026	12 282
Myönnettyt lainat	-4 715	-
Lainasaamisten takaisinmaksut	561	594
Investointien rahavirta	-61 303	-38 223
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	2 409	-
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-486	-15 065
Pitkäaikaisten lainojen nostot	21 390	11 294
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-25 030	-7 153
Maksetut osingot	-4 984	-4 485
Saadut ja maksetut konserniavustukset (-)	-	-3 770
Rahoituksen rahavirta	-6 701	-19 179
Rahavarojen muutos	596	13 212
Rahavarat tilikauden alussa	123 143	109 931
Rahavarat tilikauden lopussa	123 739	123 143

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimisperusteet

Konsernitilinpäätös sisältää ne tytäryhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Kiinteistö- ja asuntoyhtiöitä ei ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen. Mikäli ne olisi konsolidoitu, niillä ei olisi ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen ja omaan pääomaan, eikä kuvaan taloudellisesta asemasta. Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaisesti. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, varastoon sisältyvä sisäinen kate, käyttöomaisuuden sisäiset myyntituotot sekä keskinäiset saamiset ja velat. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on otettu mukaan osakkuusyhtiöt, joista merkittävimmät on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä.

Vaihto-omaisuus on arvostettu joko fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna.

Poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	5 tai 10 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Konserniliikearvo	5 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	10, 15 tai 25 vuotta
Koneet ja kalusto	10 vuotta
Atk-laitteet ja ohjelmistot	5 vuotta
Kuljetusvälineet ja eräät kylmälaitteet	5 vuotta

Tutkimus- ja tuotekehitykseen on kirjattu kuluksi sinä kautena, jona ne ovat syntyneet. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöserät on muutettu Suomen rahan määräisiksi konsernin tilikauden päätöspäivän kurssiin. Näin syntynyt oman pääoman muuntoero on esitetty konsernin muussa sidotussa pääomassa. Suomalaisten konserniyhtiöiden valuuttamääräiset saatavat ja velat on muutettu Suomen rahan määräisiksi tilikauden päätöspäivän kurssiin. Pysyvien vastaavien sijoitukset ja rahoitusvälineet on merkitty taseeseen hankintahintaan tai sitä alempaan käypään arvoon.

Yhtiö käytti valuuttatermiinejä suojaamaan USD-määräisten myyntien rahavirtoja. USD-määräiset valuuttatulot oli suojattu koko vuodelle 2007 kuukausittaisilla valuuttaoptiosopimuksilla. Sopimusten määrä oli 2,5 milj. USD kuukaudessa. Lähes koko vuoden EKP:n USD-valuuttakurssi oli heikempi kuin suojauskurssi. Yhtiö käytti öljyn hinnan suojaukseen USD-määräisiä öljyn futuuri-sopimuksia. Rahoitusjohdannaisia ei ole arvostettu käypiin arvoihin. Johdannaisten tulos kirjataan tuloslaskelmaan, kun vastaava tulo tai meno realisoituu. Johdannaisten käyvät arvot ja niiden kohde-etuuden arvot on eritelty liitetiedoissa. Yhtiö on osakkaana sähkö-energianhankintayhtiössä, joka hoitaa osakkaiden puolesta sähkö-energian hankintaan liittyvät suojaukset.

Päästöoikeuksien kirjanpidossa menetellään KILA:n lausunnon 15.11.2005 mukaisesti. Jos toteutuneet päästötonnit ylittävät saadut oikeudet, tehdään ylimeneviä tonneja vastaava kulukirjaus tilinpäätöshetken markkinahinnalla ja pakolliset varaukset vastatilinä. Jos taas toteutuneet tonnit alittavat saadut oikeudet, ilmoitetaan liitetietona taseen ulkopuolinen varallisuus. Toisaalta päästöoikeuksien ostot ja myynnit kirjataan liiketapahtumina suoriteperusteisesti.

Liitetiedoissa esitetyt luvut ovat 1 000 euroina.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	Konserni		Emo	
	2007	2006	2007	2006
1. LIIKEVAIHDON JAKAUMA				
1. 1. LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN				
Tuoremeijerituotteet	716 808	696 634	670 857	654 805
Ravintorasvat	190 947	190 214	176 697	178 180
Juustot	522 828	494 489	419 912	408 298
Jauheet	120 873	93 590	115 817	92 613
Muut	161 572	145 773	106 579	96 813
	1 713 028	1 620 700	1 489 862	1 430 709
1. 2. MAANTIETEELLINEN JAKAUMA				
Kotimaa	1 116 947	1 074 862	1 115 189	1 073 676
Ulkomaat	596 081	545 838	374 673	357 033
	1 713 028	1 620 700	1 489 862	1 430 709
2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Logistiikkatuotot	25 884	25 629	23 346	21 655
Vuokratuotot	4 517	5 187	4 560	5 180
Käyttöomaisuuden myyntituotot	1 201	2 541	1 192	2 475
Muut tuotot	12 249	12 452	10 048	10 504
	43 851	45 809	39 146	39 814

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	Konserni		Emo	
	2007	2006	2007	2006
3. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot ja kulut muodostuvat seuraavista eristä:				
Tytäryhtiölle annettu konserniavustus	-	-	-	3 770
	-	-	-	3 770
4. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS				
LISÄYS (-) / VÄHENNYS (+)				
Eläkevaraus	2 184	189	1 784	589
Saneerausvaraus	1 549	2 155	1 549	2 155
Muut pakolliset varaukset	-292	-600	260	-600
	3 441	1 744	3 593	2 144
5. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT				
Energiakulut	33 914	34 975	31 902	33 327
Vesimaksut	10 684	9 582	10 481	9 410
Kuljetuskulut	94 892	90 719	83 621	81 290
Vuokrakulut	14 783	14 894	12 542	12 858
Kiinteistöjen ja koneiden korjaus- ja kunnossapitokulut	35 271	33 618	33 203	31 441
Markkinointikulut	64 394	57 722	43 028	41 941
Matkakulut	6 929	6 329	5 422	4 888
Tietotekniikkakulut	12 371	11 346	11 692	10 866
Hallintokulut	17 123	16 418	14 521	13 669
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	4 890	7 863	3 180	2 856
Luottotappiot	101	1 209	-9	1 162
Muut kulut	19 201	16 519	13 141	13 632
	314 553	301 194	262 724	257 340
6. ARVONALENTUMISET JA ARVONALENTUMISTEN PALAUTUKSET Sijoituksista				
Konserniyhtiö Valio-Vache Bleue S.A., osakkeiden arvonalennus	-	-	-	4 000
	-	-	-	4 000
7. HENKILÖKUNNAN LUKUMÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN				
Työntekijät	2 277	2 255	1 806	1 835
Erikoiskoulutetut	855	869	790	806
Ylemmät toimihenkilöt	558	481	508	443
Toimihenkilöt	555	561	308	338
	4 245	4 166	3 412	3 422
8. HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	145 497	139 492	128 451	124 393
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	17 188	16 431	16 107	15 570
Muut henkilösivukulut	15 915	17 329	11 907	13 416
	178 600	173 252	156 465	153 379
9. JOHDON PALKAT JA PALKKIOT				
Hallintoneuvosto	128	117	128	117
Hallitus ja toimitusjohtajat	1 674	1 962	481	898
	1 802	2 079	609	1 015

TASEEN LIITETIEDOT

	Konserni		Emo	
	2007	2006	2007	2006
10. SIIRTOSAAMISET				
Pakkauskoneiden vuokrat	222	332	222	332
Rojaltit	1 033	766	1 033	766
Työterveyshuollon korvaukset	846	653	846	638
Versaamiset	3 927	5 733	20	5 035
Eläkekulut	5 197	5 126	5 197	5 126
EU-tuet	105	220	105	220
Muut siirtosaamiset	6 886	4 033	3 725	2 423
	18 216	16 863	11 148	14 540
11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	11 202	10 489	10 936	10 348
Lisäykset 1.1. - 31.12.	1 194	713	853	588
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-2	-	-	-
Hankintameno 31.12.	12 394	11 202	11 789	10 936
Kertyneet poistot 1.1.	-7 951	-6 883	-7 811	-6 773
Tilikauden poisto	-907	-1 068	-865	-1 038
Kertyneet poistot 31.12.	-8 858	-7 951	-8 676	-7 811
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 536	3 251	3 113	3 125
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	19 136	19 141	100	100
Hankintameno 31.12.	19 136	19 141	100	100
Kertyneet poistot 1.1.	-19 078	-17 547	-40	-20
Tilikauden poisto	-20	-1 536	-20	-20
Kertyneet poistot 31.12.	-19 098	-19 083	-60	-40
Kirjanpitoarvo 31.12.	38	58	40	60
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	66 959	64 101	58 899	56 140
Lisäykset 1.1. - 31.12.	2 412	2 972	2 114	2 759
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-98	-	-	-
Hankintameno 31.12.	69 273	67 073	61 013	58 899
Kertyneet poistot 1.1.	-55 089	-48 031	-47 409	-43 276
Tilikauden poisto	-4 202	-7 172	-4 111	-4 133
Kertyneet poistot 31.12.	-59 291	-55 203	-51 520	-47 409
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 982	11 870	9 493	11 490
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	13 556	15 179	12 647	14 675

TASEEN LIITETIEDOT

	Konserni		Emo	
	2007	2006	2007	2006
12. AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	14 145	14 384	13 726	13 966
Lisäykset 1.1. - 31.12.	7 061	181	-	181
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-139	-421	-139	-421
Hankintameno 31.12.	21 067	14 144	13 587	13 726
Kirjanpitoarvo 31.12.	21 067	14 144	13 587	13 726
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	386 682	382 219	371 293	368 092
Lisäykset 1.1. - 31.12.	10 985	6 528	9 186	5 259
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-107	-2 065	-107	-2 058
Hankintameno 31.12.	397 560	386 682	380 372	371 293
Kertyneet poistot 1.1.	-258 617	-245 121	-251 028	-238 373
Tilikauden poisto	-13 447	-13 494	-12 498	-12 655
Kertyneet poistot 31.12.	-272 064	-258 615	-263 526	-251 028
Kirjanpitoarvo 31.12.	125 496	128 067	116 846	120 265
Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	739 529	705 654	706 377	677 021
Lisäykset 1.1. - 31.12.	35 593	35 759	31 088	29 630
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-960	-967	-317	-274
Hankintameno 31.12.	774 162	740 446	737 148	706 377
Kertyneet poistot 1.1.	-541 316	-507 046	-523 023	-490 309
Tilikauden poisto	-35 521	-35 097	-32 704	-32 714
Kertyneet poistot 31.12.	-576 837	-542 143	-555 727	-523 023
Kirjanpitoarvo 31.12.	197 325	198 303	181 421	183 354
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	17 960	13 147	16 244	10 919
Lisäykset 1.1. - 31.12.	53 738	16 099	28 561	14 561
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-179	-2	-	-
Siirrot valmiisiin	-16 363	-11 252	-14 396	-9 211
Siirrot kuluihin	-9	-25	-9	-25
Hankintameno 31.12.	55 147	17 967	30 400	16 244
Kirjanpitoarvo 31.12.	55 147	17 967	30 400	16 244
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	399 035	358 481	342 254	333 589
Tilivuoden suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	-54 097	-58 367	-50 198	-50 560
Kirjanpitoarvosta 31.12. tuotantokoneiden ja -kaluston osuus	173 707	172 836	160 958	160 607

13. KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT YRITYKSET

KONSERNIYRITYKSET	Konsernin omistus- ja äänivalta osuus-%	Emoyhtiön omistus- ja äänivalta osuus-%
Finlandia Cheese Inc., USA	100,0	100,0
Jäätelöyhtymä Oy, Helsinki	100,0	100,0
Nordic Jam Oy, Helsinki	100,0	100,0
N.V. Valio - Vache Bleue S.A., Belgia *)	100,0	100,0
Frigo-Way S.P.R.L., Belgia	100,0	0,0
Vache Bleue S.A.R.L., Ranska	100,0	0,0
Pakkasukko Oy, Helsinki	100,0	100,0
SIA Valio International, Latvia	100,0	100,0
Smeds & Co Oy, Helsinki	100,0	100,0
UAB Valio International, Liettua	100,0	100,0
Nordic Dairy Holding Oy, Helsinki	100,0	100,0
Rushold M Oy, Helsinki *)	100,0	0,0
OOO Valio Center Odintsovo, Venäjä	100,0	0,0
ZAO Valio St. Petersburg, Venäjä	100,0	0,0
AS Valio Baltic, Viro	100,0	0,0
Valio Eesti AS, Viro	100,0	0,0
Võru Juust AS, Viro	100,0	0,0
Atleet OÜ, Viro	100,0	0,0
Valio International (Poland) Ltd, Puola	100,0	100,0
Valio Sverige AB, Ruotsi	100,0	100,0

*) Konserniyhtiö Smeds & Co Oy omistaa yhden osakkeen

OMISTUSYHTEYSYRITYKSET OSAKKUUSYRITYKSET

Haapaveden Ympäristöpalvelut Oy	40,5	40,5
Pakastamo Oy, Helsinki	50,0	50,0
Suomen NP-Kierrätys Oy, Helsinki	25,0	25,0

KIINTEISTÖYHTIÖT

Asunto Oy Vuorikummuntie 9, Helsinki	100,0
Kiinteistö Oy Hiirakkotie 6, Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Pähkinämetsä, Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Pähkinäpolku, Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Tehontie 31, Kouvola	100,0

Yhtiön oma
pääoma

Viimeksi
laaditun
tilinpäätöksen
voitto (tappio)

	463	3
	139	-
	205	-
	134	-
	388	-

TASEEN LIITETIEDOT

14. SIJOITUKSET EMOYHTIÖSSÄ

	Osakkeet konserni- yritykset	Osakkeet omistus- yhteisyrietykset	Osakkeet muut
Hankintameno 1.1.2007	77 683	563	11 120
Lisäykset	3 000	-	293
Vähennykset	-	-	-2 251
Hankintameno 31.12.2007	80 683	563	9 162
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2007	-43 654	-	-3 141
Kertyneet arvonalennusten palautukset 31.12.2007	4 878	-	378
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	41 907	563	6 399

15. SIJOITUKSET KONSERNISSA

	Osakkeet konserni- yritykset	Osakkeet omistusyhteisyrietykset	Osakkeet muut
Hankintameno 1.1.2007	2 526	598	11 772
Lisäykset	-	-	-
Vähennykset	-	-119	-1 858
Hankintameno 31.12.2007	2 526	479	9 914
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2007	-	-35	-3 139
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	2 526	444	6 775

	Konserni		Emo	
	2007	2006	2007	2006
16. RAHOITUSARVOPAPERIT				
Muut arvopaperit	82 996	105 126	82 939	104 095
Muut osakkeet ja osuudet	10 000	10 000	10 000	10 000
Markkina-arvo	10 537	10 288	10 537	10 288
Erotus	537	288	537	288
17. SAAMISET SAMAN KONSERNIN YRITYKSILTÄ				
Myyntisaamiset	-	-	36 063	27 234
Muut saamiset	-	-	433	204
Lainasaamiset	-	-	6 404	4 851
Siirtosaamiset	-	-	164	35
	-	-	43 064	32 324
18. SAAMISET OMISTUSYHTEYS- YRITYKSILTÄ				
Myyntisaamiset	25	21	25	21
Muut	1	656	1	656
	26	677	26	677

	Konserni		Emo	
	2007	2006	2007	2006
19. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET				
Osakepääoma 1.1.2007 / 1.1.2006	99 678	99 678	99 678	99 678
Osakepääoma 31.12.	99 678	99 678	99 678	99 678
Muut rahastot / vararahasto 1.1.2007 / 1.1.2006	5 546	7 035	5 984	5 984
Ulkomaisten tytäryhtiöiden oman pääoman kurssiero	-1 650	-1 489	-	-
Muut rahastot / vararahasto 31.12.	3 896	5 546	5 984	5 984
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 1.1. Osingonjako	237 412	238 933	157 862	165 169
	-4 985	-4 485	-4 984	-4 485
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 31.12.	232 427	234 448	152 878	160 684
Tilikauden voitto (tappio)	9 912	2 964	9 962	-2 821
Oma pääoma 31.12.	345 913	342 636	268 502	263 525
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 31.12.	232 427	234 448	152 878	160 684
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoeroista omaan pääomaan siirretty osuus	-73 751	-74 266	-	-
Tilikauden voitto (tappio)	9 912	2 964	9 962	-2 821
	168 588	163 146	162 840	157 863
20. PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraus	3 296	5 480	3 296	5 080
Saneerausvaraus	875	2 424	875	2 424
Muut pakolliset varaukset	892	600	340	600
	5 063	8 504	4 511	8 104
21. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT				
Laskennalliset verosaamiset Jaksotuseroista	2 624	4 728	1 173	2 107
	2 624	4 728	1 173	2 107
Laskennalliset verovelat Tilinpäätössiirroista	26 839	26 027	-	-
Jaksotuseroista	76	68	-	-
	26 915	26 095	-	-
22. SIIRTOVELAT				
Korot	4 105	3 888	3 961	3 888
Lomapalkkavarauksien velka sosiaalikuluihin	21 294	20 940	21 294	20 477
Myönnetty alennukset	1 780	1 962	1 162	1 091
Palkat sosiaalikuluihin	11 521	9 081	8 666	7 414
Rojaltit ja provisiot	1 496	491	1 496	1 404
Muut siirtovelat	9 040	7 775	1 640	3 053
	49 236	44 137	38 219	37 327

TASEEN LIITETIEDOT

	Konserni		Emo	
	2007	2006	2007	2006
23. VELAT SAMAN KONSERNIN YRITYKSILLE				
Ostovelat	-	-	2 045	1 539
Muut velat	-	-	891	1 278
Siirtovelat	-	-	148	107
	-	-	3 084	2 924
24. VELAT OMISTUSYHTEYSYRITYKSILLE				
Ostovelat	141	335	141	335
Muut velat	-	139	-	139
Siirtovelat	-	1	-	1
	141	475	141	475
25. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET				
Omasta toiminnasta				
Kiinnitysvakuudet	147 259	142 006	147 259	140 473
Pantit	6 023	6 120	5 667	6 120
Takaukset	44 032	44 617	34 746	33 839
Leasingvastuut				
12 kk aikana	3 661	3 197	3 370	2 943
myöhemmin	6 121	4 000	5 474	3 391
Konserniin kuuluvien yritysten puolesta	-	-	9 286	10 778
Muiden puolesta	8 259	8 125	8 131	7 997
Omasta toiminnasta	207 096	199 940	196 516	186 766
Konserniin kuuluvien yritysten puolesta	-	-	9 286	10 778
Muiden puolesta	8 259	8 125	8 131	7 997
	215 355	208 065	213 933	205 541
26. PÄÄSTÖOIKEUDET				
Vastikkeetta saadut päästöoikeudet tCO ₂	108 539	108 539	108 539	108 539
Vuotuiset päästömäärät tCO ₂	88 702	92 663	88 702	92 663
Hallinnassa olevat päästöoikeudet tCO ₂	108 539	103 277	108 539	103 277
Päästöoikeuksien myynnit t €	-	137	-	137
27. JOHDANNAISSOPIMUKSET				
Raaka-ainefutuurit				
Öljyfutuurit				
Käypä arvo	-	1 651	-	1 651
Kohde-etuuden arvo	-	1 975	-	1 975
Valuuttatermiinit				
USD-valuuttatermiinit				
Käypä arvo	-	23 646	-	23 646
Kohde-etuuden arvo	-	22 779	-	22 779

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Voitonjakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 162 840 516,97 euroa.

Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL:n 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle voitonjakokelpoisten varojen käyttämistä seuraavasti:

Edellisten tilikausien voittovarot	152 878 461,34 €
Tilikauden voitto	9 962 055,63 €

<u>Yhteensä</u>	<u>162 840 516,97 €</u>
-----------------	-------------------------

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 5,75 % osakkeen nimellisarvosta eli 195,50 € osakkeelta	5 731 473,50 €
--	----------------

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevan voitonjakoehdotuksen, yhtiön oma pääoma osingonjaon jälkeen on seuraava:

Osakepääoma	99 677 800,00 €
Vararahasto	5 984 101,53 €
Edellisten tilikausien voittovarot	157 109 043,47 €

<u>Oma pääoma yhteensä</u>	<u>262 770 945,00 €</u>
----------------------------	-------------------------

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki 6.3.2008

Antti Rauhamaa

Tauno Uitto

Pekka Laaksonen
toimitusjohtaja

Esa Juntunen

Sauli Lähtenmäki

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti.
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki 6.3.2008

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Markku Marjomaa
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Valio Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Valio Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja emoyhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistä on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteutukseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajien toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat kirjanpitolais-
sa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajille tarkastamamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 2008

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Markku Marjomaa
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Olemme tutustuneet tilinpäätökseen ajalta 1.1.–31.12.2007 sekä tilintarkastuskertomukseen.

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista ja yhdymme hallituksen ehdotukseen voiton käyttämisestä.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa Kyösti Anttila, Hannu Kainu, Merja Keisala, Markku Pajunen, Jaakko Rouhiainen, Anneli Santa-aho ja Onni Törrönen.

Helsingissä maaliskuun 7. päivänä 2008.

Hallintoneuvoston puolesta

Pentti Santala
puheenjohtaja

VALIO OY:N OMISTAJAT 31.12.2007

Valio Oy on suomalaisten maidontuottajien yritys. Valion omistajina ovat maidontuottajien maidon keräilyä tai jalostusta harjoittavat yhteisöt. Jalostettavan raaka-aineen Valio saa ensisijaisesti yritykseen sitoutuneiden osuuskuntien maidontuottajilta.

Valion omistajahallinnon muodostavat yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus ja toimintojen johtokunnat.

Osakkaan nimi	Kotipaikka	Osakkeita à 3 400 €/kpl
Alueosuuskunta Promilk	Lapinlahti	3 124
Evijärven Osuusmeijeri	Evijärvi	42
* Hirvijärven Osuusmeijeri	Jalasjärvi	46
* Hämeenlinnan Osuusmeijeri	Hämeenlinna	1
Hämeen Seudun Osuusmeijeri	Alahärmä	82
Kainuun Osuusmeijeri	Sotkamo	898
* Kaustisen Osuusmeijeri	Kaustinen	1
* Kuusamon Osuusmeijeri	Kuusamo	265
* Laaksojen Maitokunta	Ylivieska	1
Liperin Osuusmeijeri	Liperi	162
Meijeriosuuskunta Milka	Vöyri	3
Nurmeksen Osuusmeijeri	Nurmes	626
Osuuskunta Idän Maito	Joensuu	2 877
Osuuskunta Länsi-Maito	Tampere	3 693
* Osuuskunta Maitokolmio	Toholampi	244
* Osuuskunta Maitomaa	Suonenjoki	290
Osuuskunta Maitosuomi	Jyväskylä	4 381
Osuuskunta Normilk	Jyväskylä	4
Osuuskunta Pohjolan Maito	Haapavesi	4 948
* Osuuskunta Satamaito	Pori	348
Osuuskunta Tuottajain Maito	Riihimäki	7 249
* Paavolan Osuusmeijeri	Ruukki	32
Osakkaita yhteensä 22 kpl		29 317
Osakepääoma yhteensä		99 677 800

* Ei liikesuhteessa Valion kanssa

JOHTOKUNNAT 1.1.2008

Valion hallintoneuvosto asettaa kaikkiin liiketoiminta-alueisiin luottamushenkilöistä koostuvan johtokunnan valvomaan omistajien etua. Maidontuottajien lisäksi johtokunnissa on henkilöstön edustus. Johtokunta seuraa Valion yleistä kehitystä sekä oman liiketoimintonsa toimintaa, taloutta ja investointeja.

Tuoretuotteet ja Kotimaan myynti ja markkinointi

Erovuorossa

Esa Juntunen, pj.	2009
Sauli Lähteenmäki, varapj.	2009
Tapio Hytönen	2009
Jarmo Juutinen	2008
Raimo Kielenniva	2008
Jouko Kärki ¹⁾	2008
Esa Leskelä	2008
Pekka Lestinen	2009
Pentti Santala	2009
Sirkku Ukkola	2008
Ari Vuojolainen	2008

Juustot, Rasvat ja Teollisuustuotteet

Sauli Lähteenmäki, pj.	2009
Tauno Uitto, varapj.	2009
Kyösti Anttila	2009
Maija-Leena Heiniö	2009
Hannu Kainu	2008
Juha Kantoniemi	2008
Veikko Mitikka	2008
Mauri Penttilä	2009
Jaakko Rouhiainen	2008
Matti Siitonen	2009
Juha Tuikkanen ¹⁾	2008
Onni Törrönen	2008
Pentti Vartiainen	2008
Päivi Ylä-Outinen	2008

Ulkomaantoiminnot ja Innovaatiot

Tauno Uitto, pj.	2009
Esa Juntunen, varapj.	2009
Merja Keisala	2009
Kimmo Kempainen	2009
Harri Laamanen	2009
Jaakko Männistö	2008
Osmo Oinonen	2008
Jorma Ritvanen	2008
Markku Pajunen	2008
Reino Parkko	2009
Kari Piironen	2008
Anneli Santa-aho	2009
Tuula Ståhlhammar ¹⁾	2008

¹⁾ Henkilöstön edustaja

YRITYSVASTUUN YHTEYS- HENKILÖITÄ

Valion puhelinnumero kaikkialta Suomesta soitetuna on 010 381 121.
Sähköpostiosoite on
etunimi.sukunimi@valio.fi.

Yritysvastuuraportin koordinointi:

Valio Oy
Viestintäjohtaja Pia Kontunen
PL 10
00039 VALIO

Valion strategia ja johtamisjärjestelmä

Yrityssuunnittelujohtaja Liisi Myllykangas

Taloudellisen vastuun tunnusluvut

Talousjohtaja Antero Riihikallio

Ympäristövastuun tunnusluvut

Ympäristöpäällikkö Janne Sahlstein

Sosiaalisen vastuun tunnusluvut

Henkilöstöjohtaja Lasse Lintilä

Maidontuotanto Suomessa

Alkutuotantojohtaja Eeva Brofeldt

VALIO-KONSERNIN OSOITTEITA

Valio Oy Pääkonttori

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: (09) 562 5068
www.valio.fi

Valio Oy Tuoretuotteet ja Kotimaan myynti ja markkinointi

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: 010 381 2509

Kotimaan myynti ja markkinointi

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: 010 381 2209

Myynnin toimipaikat

Valio Oy Helsingin myynti

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: 010 381 2631

Valio Oy Jyväskylän myynti

PL 177
40351 JYVÄSKYLÄ
Käyntiosoite: Laukaantie 9 A
Puhelin: 010 381 122
Telekopio: 010 381 3810

Valio Oy Oulun myynti

PL 351
90101 OULU
Käyntiosoite: Kangaskontiontie 2
Puhelin: 010 381 128
Telekopio: 010 381 5606

Valio Oy Juustot, Rasvat ja Teollisuustuotteet

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: 010 381 2323

Valio Oy Ulkomaan toiminnot ja Innovaatiot

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: 010 381 2089

Valio Oy Tutkimus ja tuotekehitys

PL 30
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 4
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: 010 381 3019

Tuotantolaitokset Suomessa

Haapaveden tehdas

Teollisuustie 4
86600 HAAPAVESI
Puhelin: 010 381 133
Telekopio: 010 381 6160

Helsingin tehdas

PL 60
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 3
00370 HELSINKI
Puhelin: 010 381 121
Telekopio: 010 381 2737

Joensuun tehdas

Meijerintie 1
80100 JOENSUU
Puhelin: 010 381 132
Telekopio: 010 381 5949

Jyväskylän meijeri

PL 12
40351 JYVÄSKYLÄ
Käyntiosoite: Laukaantie 9
Puhelin: 010 381 122
Telekopio: 010 381 3701

Kaitsorin tehdas

Riksättan 850
66710 KAITSOR
Puhelin: 010 381 155
Telekopio: 010 381 6409

Lapinlahden tehdas

PL 38
73101 LAPINLAHTI
Käyntiosoite: Tehtaantie 5
Puhelin: 010 381 130
Telekopio: 010 381 5300

Oulun meijeri

PL 534
90101 OULU
Käyntiosoite: Kangaskontiontie 2
Puhelin: 010 381 128
Telekopio: 010 381 5602

Riihimäen meijeri

PL 116
11101 RIIHIMÄKI
Käyntiosoite: Meijerintie 6
Puhelin: 010 381 123
Telekopio: 010 381 4206

Seinäjoen tehdas

PL 337
60101 SEINÄJOKI
Käyntiosoite: Osmankatu 2
Puhelin: 010 381 127
Telekopio: 010 381 5171

Tampereen meijeri

PL 60
33101 TAMPERE
Käyntiosoite: Vihiojantie 3
Puhelin: 010 381 124
Telekopio: 010 381 4370

Toholammin tehdas

PL 34
69301 TOHOLAMPI
Käyntiosoite: Juustotie 2
Puhelin: 010 381 141
Telekopio: 010 381 6340

Turengin tehdas

PL 45
14201 TURENKI
Käyntiosoite: Koulutie 3
Puhelin: 010 381 131
Telekopio: 010 381 5777

Vantaan tehdas

PL 90
00039 VALIO
Käyntiosoite: Fazerintie 2
01230 VANTAA
Puhelin: 010 381 138
Telekopio: 010 381 3698

Äänekosken tehdas

Valiontie 9
44100 ÄÄNEKOSKI
Puhelin: 010 381 160
Telekopio: 010 381 6529

Valio Oy:n tytäryhtiöt**Finlandia Cheese Inc.**

2001 Route 46
Suite 303
Parsippany, NJ 07054,
USA
Puhelin: +1 973 316 6699
Telekopio: +1 973 316 6609
www.finlandiacheese.com

Nordic Jam Oy

Mansikkaraitti 24
77600 Suonenjoki
Puhelin: 010 381 135
Telekopio: 010 381 5499
e-mail: etunimi.sukunimi@nordicjam.fi
www.nordicjam.fi

Valio Eesti AS**Toimisto:**

Sõpruse pst 145
EE-13417 Tallinn
ESTONIA
Puhelin: +372 6 285 700
Telekopio: +372 6 285 720
e-mail: valio@valio.ee
www.valio.ee

Meijeri:

Laeva Meierei
Laeva vald
EE-60601 Tartumaa
ESTONIA
Puhelin: +372 7 301 671
Telekopio: +372 7 301 662

Tehdas:

AS Võru Juust
Pikk tn. 23
EE65604 Võru
ESTONIA
Puhelin: +372 7 821 028
Telekopio: +372 7 821 345
e-mail: valio@valio.ee
www.valio.ee

SIA Valio International

Krustabaznīcas str. 11
Rīga LV-1006
LATVIA
Puhelin: +371 6736 8650
Telekopio: +371 6736 8650
e-mail: valio@valio.lv

UAB Valio International

Laisvės al. 2-1
LT-44215 Kaunas
LITHUANIA
Puhelin: +370 37 202478
Telekopio: +370 37 202478
e-mail: valio@valio.lt
www.valio.lt

OOO Valio

Vasil'evskiy Ostrov 18. line bld. 31, 6 floor
(Business center "Senator")
RU-199178 St. Petersburg
RUSSIA
Puhelin: +7 812 332 12 21
Telekopio: +7 812 332 13 31
e-mail: sukunimi.etunimi@valio.com
www.valio.spb.ru

Moskovan toimisto:

OOO Valio Moscow Office
Leningradskij prospekt 72
Building 4, Door 2, Office 2603
RU-125315 Moscow
RUSSIA
Puhelin: +7 495 771 6910
Telekopio: +7 495 771 6911
e-mail: sukunimi.etunimi.valio@com

Valio Shanghai Ltd.

Unit 1503 Chamtime International Finance
Center
1589 Century Avenue
Pudong District Shanghai 200122
P.R. CHINA
Puhelin: +86 21 505 84316
Telekopio: +86 21 505 84320

Valio Sverige AB

PO Box 10094, Arenavägen 27, 5 tr.
S-121 27 Stockholm-Globen
SVERIGE
Puhelin: +46 8 725 5150
Telekopio: +46 8 725 5151
www.valio.se

Valio-Vache Bleue S.A.

Grand Route 552
B-1428 Lillois-Witterzee
BELGIUM
Puhelin: +32 6789 4940
Telekopio: +32 6721 8215
e-mail: info@valio-vachebleue.com
www.valio-vachebleue.com

Kuvissa esiintyy Valion
työntekijöitä ja heidän
perheenjäseniään.

Etu- ja takasisäkansia somistavat
Paola Suhosen Valiolle
suunnittelemat kukat.

Ulkoasu: GREY PRO Oy
Valokuvat: Fotonokka/
Kristiina Hemminki

Paino: Edita Prima Oy, 2008
Paperi: Gallerie Art silk
250 g/m² (kansi),
Gallerie Art silk 130 g/m² (sisus),
Euro Bulk 135g/m² (tilinpäätösosio)

Anna elämän maistua